КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массо а мехкашкара пролетареш, цхьанатоьхалаш!

СЕРДАЛО

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГӀалгӀай обкома, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхерчу Советан Министрийн Советан орган

(С В Е Т)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № (4000). | ШОАТТА, 25 июль 1970 шу. | Мах 2 кап.

КПСС обкома XIII пленум

Соьлжа-ГӀалахь Грозне хилар КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома XIII пленум. «КПСС Центральни Комитета июльски (1970 шера) Пленуман итогаш [illegible] парторганизацешна [illegible]» аьлла доклад бир пленуме КПСС обкома хьалхарчу секретаро С. С. АПРЯТКИНА.

Пленуме къамелаш дир: КПСС [illegible] райкоман хьалхарчу секретаро Ю. В. БУХОРУКОВА, «Гойтински» совхозан директоро С. А. [illegible], КПСС Гудермесски горкоман хьалхарчу секретара А. А. ЧАЙКИНА, Шелковски районан «Коминтерн» колхозан председатела В. Г. ТАБАЦКОВАС, «Красный молот» заводан корттерчу инженера В. Н. МИЛЛЕРА, КПСС Шалин районан хьалхарчу секретара А. Ч. ОСМАЕВА, юрта бахаман продукташ [illegible] бухгалтера [illegible] Ю. Б. БАЦИРОВА, КПСС Ачхой-Мартанан районан хьалхарчу секретара В. Ф. РУСИНА, [illegible] бахаман управленин начальника М. Х. ЦУРОВА, «Сельхозтехника» республиканскин объединенин председатела И. А. АВАНЕСОВА, юрта бахаман министра И. В. ПОЛУШКИНА, республиканскин юртбахама опытни станцин директора В. Я. МНОГОЛЕТА, «Нефтепромавтоматика» объединенин начальника Н. А. ГОРОШКОС, ацетоно-бутиловни заводан директора И. М. ЗАРИЦКЕ.

Дийцача дешах лаьцна социа тӀейоьдар пленумо. Пленуман болх хаам бола отчет газета тӀа ара ерзаьа.

ДИКАГӀА ПАЙДА ЭЦА ВАГОНЕХ

ХӀора денна бийсанна машинаньлкъа Грозненски отделене 700 вагон йогӀа мухьа етта, цу даьхна 350 хӀана ац аьнна Грозненски станце. ХӀьата грозненски машинаньлкъахоьша хӀора денна бийсанна юкъера лаьрхӀача шозза дӀадаккхийта декъача мухьа етта 310 совгӀа вагон. Мухьаш тӀера схьадоссо а дагь мухьаьнкхха 300 хӀана иц аьнна йола вагон йоттайта регулировочни заданегӀа межкарчу кхача станцешка дӀаяхийта эзаш бе отделене машинаньлкъахой.

Продукци ший даннахь дӀадоьхийтарех тийна а доал дӀере кердачу методашка предприятеша беча балха мах бара керттера хӀокхуьйн лоархӀалуш йолча реализаце план кхоачашъяра кхел.

Укх тӀеххьарча шерашка керда вагонаш арахецаре йолча торонел йоккхегӀа я тӀе-тӀе шерлуш латта межда товарооборот. ТӀаккхь мухьаш дӀаккхьаьйтара фу дерза? Жоп цаӀ да — йолаш йолча вагонех пайда дикагӀа эца. Йоттаьш къаьстта а йовсаша царга йоахийта хамаш доацаш ель тӀе иа хошаа мухь тӀейотта бӀар хӀара вагона тӀа, йохергйоадаш лорае еза уж — уж я халкъа боахама мухьаш дӀакхухьийта хӀана йолча вагоний паркаца дийза Ӏалашде йиш хулийтаргйолаш йола резерваш.

Белгала, укх шера дӀабахача хьалхарча 6 бетта республика предприятешка чудоагӀача наькъашка сайна латташ хӀара вагоно юкъера лаьрхӀача сеца латташ йоаккха ха нормал 1,3 сахьат дукхагӀа я. Цу юкъа мухьаш тӀадотташи доссадеши, мехкдаьтта продукташ чуйотташи хьаювттачи боарамал совгӀа 650 эзар вагоно - сахьат доаккхаш лаьттий 170 эзар хӀана иц аьнна йола вагон.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои дӀадехарашка хьежжа, парте областной комитета бюрос, республика Министрий Совето, халкъа тӀахьожама органаша дӀаьи лакхбу машинаньлкъа тӀарча вагонех пайда ийса эцара хьалхара боахама кулгалхой бехктокхам.

Цхьабакъда, бьча тохкамо хьахьокх, йоттача хена вагонаш хӀара бетта-бетта сов дукха совнайий лоаттаеш йола предприятеши организацеши республике хӀана а мӀезига ца хилар. Маьхка комбинато, масала, боарамагӀа хилча 2 сахьата мара лоаттае йиш йоацаш йола вагонаш бӀаьрччача ах шера 8 сахьатагара 11 сахьатага кхаччалца ха йоахийташ говьий вагонаш, дукха комбинато боарамагӀа 5,4 сахьата йовссаь ихь езаш йола вагонаш йоассаеш 30 сахьат совгӀа ха йоаккх. Вагонаш сайна латташ ха яккхара оттадьча боарамел тӀехьювл. «Чечингсельстрой» треста — 3—5-за, «Трансмаш» — 4-зза, аьшкабетонни изделей Аргунски завод — 8-зза.

Вагонаш йовссаяра болх къаьстта во бу «Грозгазстрой» треста организацеша. Аргунерча цуи бзе хӀара вагон йовссаш апреле 65,5, мае 31,3, хӀьата юне — 52,3 сахьат даьккхад, боарамагӀа лаьрхӀача 2,9 сахьата меттел.

Вагонаш йоассаелга во вӀаштӀехьдаьккхад Новогрозненски мехкдаьтта чаккхдоахача заводе, Ермоловски ДОК-е, шекара заводе, кхычахьа.

Вагонех пайда во эцар бахьан долаш республика предприятешей организацешей укх шера хьалхарча 6 бетта 220 эзар сом гаргга ахча текхад машиннаькъа. ХӀаьта из ахча производство дегӀайоалаярга, социально - культурни мероприятешка, болхлошта цар хенал хьалха вагонаш йоассаяра материальни поощрени ярга дӀалахийтадаларе дикагӀа дар.

Цу тайпарча гӀулакхий бахьан севнх латт вьлча, из латт, грузооборот тӀа-тӀа шерлуш латташехье а, лакхе пӀераш цхьачен цхьайолча кхычен предприятей а организацей а кулгалхоша чудоагӀа наькъаш тоадерзаш кердадаьрех дахкарехи, мухьаш тӀадувттареш довссадаре белхаш шерларе, цу белхашта ма моьта дукхагӀа механизаци яра де доагӀар деш ца хилар.

Белгалдаккха деза цхьаькха, йоасса из эц вагонаш дукха говаш дола бахьан — из де бийсанна вагонаш геттаре ло йовссаеш хилар. Денна бийсанна йовссае йоагӀачох 20 процентал тӀех малёц из. ХӀьата машиннаькъа гӀалла-и дийнахь а буса а, хьошт долча хана ма ухий мухьаш. Дукхаза а ийслу Ӏодоессадаь мухьаш дӀа ца ккухьаш доладеш дукхе хана йолаш, хӀаша цу гӀулакхо кра а дукхагӀа долча отладу вагонаш йоассаелга.

Вагонех дола доацаш пайда мааш йола моттигаш ийсьалуча цар доагӀача тайпера мах бец хьахьаякарча партийни профсоюзни организацеша. Цар кӀезига дувц уж дешаш, кӀезига лакхбу из гӀулакх лер тӀа даккхара хьалхара боахама кулгалхой бехктокхам. Нагахьа йолча хана парте горкомаштеи райкомаштеи бала болаш хилац лелача составех пайда эцилга, цу дешах лаьна партийнни советски органеша дах соцамаш кхоачашдара тӀахьожам эсала лоаттабу.

Укх шера июнь бетта СССР Министрий Совето къаьстта соцам а баь материальни поощрени яра порядок оттаьяй машиннаькъа тӀарча вагонех пайда дикагӀа эцача юкъарчал доацаш дакъа лоацаш йолча предприятешти организацешти материальни поощрени ярах къаьст-къаьстача болхлошта премирован ярах. Цу цхьан [illegible] тӀа [illegible] отталаьд, вагаль сайна вагонашкь сайца лоаттаеш йоагӀачу дукхагӀа ха йоаккхийте, кулгаллеча, инженерно - технически, транспорта балхи вагонаш йоассареботтара операцешти хьалхара бехктокхаме болча берригача кхычача болхлошта ерригача предприятета балха результатех йоагӀа премеи цхьадолча дакъе лохьеш хилар.

Укх деношка парте областной комитета бюрос дийцар «Республика предприятешкей организацешкей чудоагӀача наькъашка вагонех пайда во эцарах дола дош». Вахча соцамагӀа парте горкомаштеи райкомаштеи, халкъа тӀахьожама комитеташта, министерствашта, объединенешта, управленешта тӀадиллад бутт ха яланехьа цу гӀулакха тӀа бокъонца порядок оттаелга.

Парте городскойи районнии комитеташка къаьстта оперативни группаш вӀашагӀйоххилга могадьа предприятешки организацешки чудоагӀача машиннаькъашка вагонаш йоассаеча дешна тӀахьожам лоаттабара.

Грозненски машиннаькъа отделенена тӀадиллад шоай наькъаи долаш йолча предприятешцей организацешцей цхьана кхо бутт баланехьа укх гаргарча 5 шера уж наькъаш дегӀадоаладара, мухьаш тӀадувттара - йовссадара балхашта механизаци ярен технологи эргаькхха тоаярен перспективни план оттаелга.

Облсовпрофа могадьа социалистически эхьа итогаш еча хана вагонаш сайна латтара нормаш кхоачашъяр теркалделга.

Машиннаькъа тӀарча вагонех пайда ийса эцар — паччахьалкхен лоархӀамера доккха гӀулакх.

Грозненски ремонтно - механически заводе яьржача социалистически эхье июнь бетта хьалхара моттиг яккхарах карара кара тела Цхьа байрах елар № 1 йолча цеха коллективана. Парте XXIV съезда наькъабоагӀаш тӀеххоачашъю цо нормаш. СУРТА ТӀА: дикагӀаола токарь С. А. Каминский.

И. Плесов сурт.

26 ИЮЛЕ—СССР ТӀЕМА-ФОРДА ФЛОТА ДИ

ФОРДА ДОАЗОНАШ ЛОРАДЕШ

Адмирал В. ГРИШАНОВ,
ТӀема Совета член, СССР ТӀема-Форда Флота Политически управлена начальник.

Шоай цӀей къаьсттача хьаланка, советски халкъа дерригача прогрессивни адамийн историе чухь белгалдаьккхача денош — Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизаря. Сийлакхбоккхача Дай-мехка тӀем тӀа Советски Союзо котало яьккха 25 шу дизаря деззеш чуесса уйла хӀанз а лег цура дӀаялаьна в болаш зездар советски морякаша укх шера.

Ленина цӀерана айхха дувзалелна да Советски Гарлашмаро Низаш хьахилар. Цар дерригатурпал история. Мах бьь варгиозпаш доккха да пролетарски революце тӀема программа оттаеча Социалистически Дай-мехк лорабарах бола хьехам, советски тӀема строительстве керттера принципаш хиьтъеча по лаьна дакъа.

ТӀема-Форда Флота Ди дездаро дагалоийт социализма керда зама дӀайолаялларах, Сийлахь-боккхача Октябра дешошка революционни морякашта карагӀайинача сийлахьча гӀулакхех дерригача дунента хоам беш «Авроро» кхесса дакъаьла топ.

Революце дукха лоархӀамера декхараш кхоачашдеча, Советий Ӏаьдал бахьан долаш къовсачлоаттабеча хана парте, тешаме тӀема бокхха низ хилбрах таффа, моряшех ког гӀортаьга эий. ХалатӀа йола дукха алдеши кхоачашьа ахийтаб матросашь-большевикаш.

«Флотах лоархӀ вай. — аьнад В. И. Ленина 1917 шера ноябре хиннача тӀема флота ЦхьоалагӀача Ерригроссийски съезде, — къахьегача наьха творчески горонии тӀеххилга образец, цу хьакъехьа ше хьалхлатта отрях хилар хьахьккад флото» (Соч., бийча гулам, т. 26, оагӀ. 114).

Цу Флоти советски тӀема-форда гоазаьи дӀахо дегӀайоаларе йола лард хилар цу алаи шерий опытах.

Морякашта революционни гӀулакхаш карагӀауларах а интернационалистей кӀай гвардейшцтей дукхьаьа тӀом дика бараха Балтийски флота тӀехьагӀа Шеча Байракха орден а «Красноземенни» аьнна цӀа а елар.

Граждански тӀом чакхбьаьнача тӀехьагӀа Коммунистически парте баьча тӀахьехамагӀа Цхьа Флот юха хьалхоттаяра гӀулакх дерригача халкъа юкъара а хилла дӀадоладелар. Флота хьоалакъаьстта лоархӀаме яр парте X съезд. В. И. Ленина еннача предложенегӀа къаьстта решени тӀадийцар съездо Советски ТӀема-Форда Флот массе оагӀорахьара дегӀайоаларех чӀоагӀьарен хьакъехьа. Парте тешамеча гӀоччо — Коммунистически кагирхой союзо 1922 шера Октябре хиннача ший V-ча съезде В. И. Ленина инициативегӀа ший шефства кӀел лаьцар ТӀема-Форда Флот.

1927 шерале юхаметтаоттаьлар флот. Цул тӀехьагӀа дӀадолделар цуина реконструкци ярен из дегӀахоуларен-кха.

Мехка индустриализаци яр, юрта боахама коллективизаци яр ленински политикана карагӀалыначьа исторически хӀамаша, овлатгара аьча социально-политически культуриии эргалоналаа йиш хилийтай дай-мехкарча заводашка вощ мехка оттаьна проектагӀа дай-мехка техникаи герзахи пайда а эцаш керда кемаш хьадела вӀаштӀехьдаккха.

1939—1940 шерашка бӀаь совгӀа керда кема хьоачар флотага хӀара шера. Цу цхьан хана дегӀаухар форда авиаци бердаш тӀера оборонен, эргайоахаш товеш на базированс средствеш, шерлора кадрай кийчо.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тӀом болалуча хана Дальхен форда хоадам тешаме лораде могаргдаьш бола боккха низ а хиннаи дӀаэттарв Советски ТӀема-Форда Флот. ЦхьоагӀо йолаш хӀаболабир по моастагӀчуннара лера тӀом, доккха дакъа лаьцар фашистски гӀаьрахой болабеча. Цо тешаме чӀоагӀа лоаттайора аьрдаш хилометраш йӀаьаача фронта фордага флангаш, юха болаш хӀамаш еттар моастагӀчун базашеи коммуникацештеи форда тӀа гӀолла хӀа-юха кхухьа вай мухьаш дорадора, оборона латташ а наступлене йодаш а по чӀоагӀа хьаллолцар лаьтташ тӀарча бӀун оагӀув. Цу дакъехьа хи кӀалагӀолла лела гомаш, форда авиаци, кхыдола низаш гера юкъедаьнача къоасама эгаре мобилизацеи гаьнагӀа тӀом беш йола средстваш из хӀа аьннача кийча хиларца белгайоалар уж, кхы юхаметтаайтӀарвоанча воаццхаш хӀамаш еттар по моастагӀчо.

Цхьакха Ӏовегйоацаш тӀеи тӀа шоай сийле яьхний форда [illegible] чашане. Ах миллион болча [illegible] морякаша флоташ [illegible] тӀом беча эскара юкъейигаа. [illegible] ай са ца кхолеш дукъьала [illegible] уж Старии Руссен Киевеи [illegible] майрадь гойтаьш бар Москвеи Сталинградаи [illegible]. Кавказски лоамашка а Карельски хьунашка а лаьттача тӀемашка Ӏаьрйй бурлаташ юхахи беккозьрхаш тӀа лоьшкан бола моряки гуча баьхача моттигера корзагӀбаьне удар моастагӀий «Ӏаьржача Ӏоажало» сатӀарбоахар гитлеровцаш.

Дахьо дукхаезараш моастагӀа гоама хилари, коммунизма гӀулакха тешаме хилари историе чухь ца хиннача тайпара йоккха турпалал гойтар массане а цхьатарра тӀема шерашка. ТӀем тӀа къонахчал, дена гойтарах 350 эзар тӀема моряка орденешца медалашца елар, 515 моряках Советски Союза Турпалаш бир, царех 7-лене — Б. Сафроновна, А. Шабалина, В. Леонова, В. Ракова, Н. Степаняна, А. Мазуренкова, Н. Челязкова — шозза еннай из цӀи.

ТӀема орденаш елар тӀем тӀа чӀоагӀа белгалдаьккхача 238 кемадон дакъьа. ТӀема шерашка хьакхалар гӀордааьнача флота 78 кема, дакъьах, соединенех лятта форда гаврди.

Котало яьккха ткъо шу дузаш, тӀеххьийна йоккхий тӀема гӀулакхаш карагӀдуларах, морякий къонахчал, денал турпалал бахьан долаш Къилбаседехьарча, Тайжача океана тӀарча, Краснознамени Балтийски форда тӀарча, Ӏаьржача форда тӀарча флоташта Шеча Байракха орденош елар. ХьалхагӀа уж деза совгӀаташ а деннa «Краснознамени» яха цӀерий тӀехьар Дунайски, Днепровски, Ладожски, Каспийски, Амурски флоталеех.

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тӀем тӀа вай котало яьтта баьккхар Коммунистически парте хьакъаленча кулгало, социалистически экономика, советски общества социально-политически адейнии цхьоаӀоно, СССР халкъий доттагӀало, халкъ, эскарен флотен тӀемахой

(Чиетедоалар 2-ча оагӀо тӀа).

КПСС ОБКОМЕ

Кердача толамашка

1970—1975 ШЕРАШКА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР-е МЕХКДАЬТТА ДОАХА ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ДӀАХО ДЕГӀАЙОАЛАЯРА ДЕ ДЕЗАРЕХ

КПСС обкома бюро дийцад 1970—1975 шерашка Нохч-ГӀалгӀай АССР-е мехкдаьтта доаха промышленность дӀахо дегӀайоалаяра де дезарий хьакъехьара решени кхоачашъяра лелачах дола дош.

Парте обкома бюрос белгалдаьккхад, «Грознефть» объединене предприятеша 1975 шу хьалхакхоачаш 25 миллион тонн мехкдаьтта даккхарен 8 миллиард кубически метр газ яккхарен боарамга кхачара хьакъехьа яь решенеш кхоачашъяра белггалара болх бьь хилар. Масала, тӀерча мела тӀоанашкара промышленни мехкдаьтта дахара Старогрозненскии Эльдаровскии шн майда кийчъяй. Мехкдаьтта доалла керда тӀоа хьабийллаб Малхбузехьарча Гудермеса районе. Керттерча фондех пайда эцилга тоадаьд. 1969 шера хьалхарча кварталаца ийсйина пхьа процента ах процента лаккхьеннаб предприятей рентабельность. ХӀаьта цхьа тонн мехкдаьтта даккхарга дӀабода мах соахь цу хана хинначуница нийсбича 4,7 процент лохбеннаб.

Цуйна цхьана КПСС обкома бюрос белгалдаьхар «Грознефть» объединене предприятей балхашта юкъера пӀенхаштта кхоачамбоацараш. Масала, во ду хилаяза яргйоаца мехкдаьттан газен запасаш Ӏоасета Ӏалашпара деш дола геологотохкама балхаш. Тохкама бурув тохара боарама план соахк 70,3 процент мара кхоачашъяьц, скважинашта тохкам бара — 41,6 процент. Планах лаьрхӀачул кӀезигагӀа Ӏайкай мехкдаьтта запасаш А+В+С, А+В категорешкагӀа.

Мехкдаьтта запасаш Ӏоахра план кхоачашъеш яц укх шера а. Пхе бетта тохкама бурув ца тоаш 250 шера Ассаи Сунжинни боахаш [illegible] дукха кул [illegible] бийла [illegible] йола из 65,9 процент мара хиннаяц.

«Грознефть» объединене, мехкдаьтта промысловни управленей, бурув деттача конторай кулгалхой оагӀонгахьара терко кӀезига ю квалифицированни бурувдеттарашийи вышкомонтажникашийи кийчбара а цар говзал лакхъяра а, мехкдаьтта лохарий бытовой хьалаш тоадара.

«Грознефть» объединене, «Старогрознефти» «Горскнефти» мехкдаьтта промысловни управленей кулгалхой лерттӀа оарцагӀбоалаш баь Хаян-Кертен Эльдаровен мехкдаьтта доалаеча моттигашка хий чухецаргдола объекташ хьалъелга сихдара, хӀаьта из бахьан долаш тӀоанашкара давлени дикка мельяла а тарау.

Балхаш во ду «Грозгазстрой» тресто Брагунерча мехкдаьтта доахача моттиге мехкдаьттен гази гулдара, Заманкуле мехкдаьтта гулдарен дӀаэлийтарен системаш, Вознесеновски газ чаккхйоахача заводага шоллагӀа аргӀа хьалъяра. Мела ду балхаш Грозненски газ чаккхйоахача завода лаьрхӀа СаьмуӀашка база хьалъяра.

Нохч - ГӀалгӀай гӀишлошьяра управлене кхоачашъяц объединене мехкдаьтахошта чуӀе пӀенош, берийн культурно - бытовойи объекташ а хӀаьта иштта промышленни гӀулакхашта даьрхӀа дукха лоархӀаме объекташ а хьалъяра чӀоагӀъяь заданеш.

КПСС обкома бюрос белгалдоаккх, хилаяза яргйоацача проектно - сметни документаца мехкдаьттахой шоай хаяньхьа Ӏалашбара «Краснодарнефтепроект» института Грозненски отдело, «Чечингражданпроект» институто, кхыча проектни организацешо хӀанз а кхоачам болаш гӀулакх ца дича ца хилар.

Иштта белгалдаьккхад, КПСС Грозненски МалгӀабикен горкомаш, парте Старопромысловски, Октябрьски, Сунжелски, Надтеречни райкомаша мехкдаьттен газен промышленни запасаш вацамъяхара тӀадерзадаь, объекташ, чуӀа цӀенош, берийн культурно-бытовойи здании, кхыраш шоай хаинахьа эксплуатаце дӀалар дукха деш дола геологотохкама балхаш тоадара дешай хьакъехьа предприятейи гӀишлошьяра организацейи, кулгалхошкара доагӀар дизза хьа ца дехаш хилар а.

КПСС обкома бюрос «Грознефть» объединенен цуина карарча предприятейи кулгалхой декхарийла баьб укх соцам тӀа белгалдаьха кхоачамбоацараш дӀададаха де дезар де а хӀьата цу гӀулакха 1970—1975 шерашка Нохч-ГӀалгӀай АССР-е мехкдаьтта доаха промышленность дӀахо дегӀайоалаярах лаьца партеи правительстваи даь соцамаш тешаме кхоачашделга Ӏалашдеш дола геологотохкама балхаш чӀоагӀдар дукхьа чакхъяха кхы тӀа а мероприятеш кийчъе а. Царгара хьадийхад бурув тохача балхаш дикагӀа вӀаштӀехьдоахилга, бурувдеттараш оборудованеца, инструментаца, материалашца шоай ханнахьа Ӏалашбелга.

ЧӀоагӀбе беза кадрай, къаьстта а бурувдеттарийн вышкомонтажникийн квалификаци лакхъяра болх. Лакхбе боагӀа бурувтохара оттаь графикаш кхачахьалкхен

(Чиетедоалар 3-ча оагӀо тӀа).

МЕХКА

къахьегама гӀа

Хьалхарча ах шера СССР халкъа боахам дегӀабоалабара паччахьалкхен план кхоачашъяра итогех

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийлахьа [illegible] бараӀлагӀа ала шера алах закад хьалха кхоачашъяра яхь а лоттаеш, йоад СССР ЦСУ хоамо тӀа, вай мехка къахьегархой [illegible] чакхйоалача шера хьалхарча ах шера экономика, Ӏилма, культура дегӀабоалаяр хьакъехьа [illegible] хьалха лакхдеш дӀалар а толам даьдад. Апрель бетта 18,2 миллион сом хӀама [illegible] ха берригача къахьегархой [illegible] хала, дакъа а лоацаш дьча Дерригсоюзни коммунистически юбилейни субботнико чӀоагӀа лакхдир къахьегама хьинар.

Продукци реализаце яра боарамаи изделей дукхагӀарда керттера тайпаш арахецаран хьалхарча ах шера план тӀахьоачашъяьй. ТӀаккхьа промышленни производство дӀаладахача шера цу хенаца нийсйича 8,5 процент хилар.

1969 шера хьалхарча ах шерага нийсйича промышленность керттерча дакъой продукци мел дукхагӀа хиннай дувц укх цифраша: электроэнергетика 6 процент, догара промышленность 9 процент, Ӏаьржен бос болех металлурги 6 процент, химически мехкдаьтта химен промышленность 12 процент, машинаши металлах хӀамаш ега 11 процент, хьун, дахчах хӀамаш ю, целлюлозно - кехата промышленность 8 процент, гӀишлош ю материалаш хьаю промышленность 10 процент, сига промышленность 7 процент, кӀачан промышленность 7 процент, культурно - бытовой лоархӀам болаи боахаме эшеа товараш хьаделга 13 процент дукхагӀа хиннад.

Ах шу чакхдоалаш планированием экономически стимулированен кердача системай болх беш яр промышленни продукци йоаккхача ерригача производстве удельни доза 92 процент дола 40 эзар промышленни предприяти.

Ах шера план кхоачаш а тӀаккхоачаш а яьй ерригача союзни къарчен союзно - республикански министерстваша а ерригача союзни республикаша а.

Берригаа мохк хьайицача продукце керттера тайпаш дахара даннеш ераш я: электроэнерги — 363 миллиард киловатт - сахьат; мехкдаьтта — 172 миллион тонн; газ — 98,1 миллиард кубически метр; кӀор — 310 миллион тонн; цуница кокс боаккхаш бар 81,8 млн тонн; чон — 42,3 миллион тонн; болат — 57,1 миллион тонн; прокат — ерриге а 45,9 миллион тонн, цуна кийча прокат 39,7 млн. тонн; аьшка турбаш 949 миллион метр, 6,1 миллион тонн; аьшка руда 95,1 миллион тонн; минеральни удобренеш (условни единицех) — 26,2 миллион тонн; бьцовгӀаш лораяра химически средстваш (условни единицех) — 148 эзар тонн; кальцинированни сода 1,8 миллион тонн; каустически сода — 955 эзар тонн; синтала сода — 5831 эзар тонн; пластически массаши синтетически кӀуанаши — 81,1 эзар тонн; химически кхоьсе — 302 эзар тонн; автомобильни мотоциклетни покрышкаш — 17 миллион, турбинаш — 8,7 миллион киловатт, турбинашта йола генераторап — 5,4 миллион киловатт; переменни тока электродвигателий — 18,0 миллион киловатт; металл тедаи становкаш — 101 эзар; кузнечно - прессовни машинаш — 208,6 эзар; приборашь автоматизаце средстваш, вычислительни техника — 1465 миллион сома; металлургически оборудовани — 161 эзар тонн; мехкдаьтта аппаратура — 63,6 эзар тонн; химически оборудовани кунна йола запасной оетхалаш — 200 миллион сома; хӀама ду станокаш — 16,2 эзар магистральни тепловозаш — 744 секци; магистральни электровозаш — 127 эзар говра низ; мухь кхухьа магистральни вагонаш — 27,6 эзар; автомобилаш — 445 эзар, церна: мухь кхухьараш 288 эзар, легковой 163 эзар, автобусаш 34 эзар, тракторап — 227 эзар; тракторашта йола запасной оетхалаш — 388 миллион сома мехаа; юртбоахама машинаш — ерригаш а — 1033 миллион сома мехаа; юртбоахама машинашта йола запасной оетхалаш — 124 миллион сома; ялат чуаца комбайнаш — 49,3 эзар; боамби чуаца машинаш — 5,6 эзар, экскаватораш — 15,3 эзар; бульдозераш — 16,3 эзар; гӀулакхага йода хьу (колхозаша кийчъю хьу йоацаш) — 166 миллион кубически метр; цхьакат — 2,0 миллион тонн; цемент — 46,4 миллион тонн; сборни аьшкабетон — 40,7 миллион кубически метр; гӀишлошта дӀайохийта кирпичаш 19,9 миллиард; шифер — 2,9 миллиард условни Ӏоакъа; тхов тӀа тоха аьшк — 649 миллион квадратни метр; коралшта тоха кизга — 114 миллион квадратни метр; кӀадаш — 3066 миллион квадратни метр: эип — 316, лека гата — 354, дьарп — 560 миллион квадратни метр; тайга хӀамаш — 7,8 миллиард сома, чухьа юхалю трикотаж — 411 миллион; тӀехананьа махкаш трикотаж — 199 миллион, тела кога гӀирс — 338 миллион пар; дулх (промышленни даьккхар) — 3,1 миллион тонн, колбасни изделеш — 1104 эзар тонн; чхьаьрап кхачан продукци — 1170 миллион сома; хьайбай даьтта, махча, шурийна лоархӀам беш хьаиь кхайола шурий продукташ — 22 миллион тонн; ганарий даьтта — 1,4 миллион тонн; кондитерски товараш — 1,5 миллион тонн; консерваш — 3,0 миллиард банка; комбикорм — 12,3 миллион тонн; сапа — 756 эзар тонн; хӀамаш ютта синтетически средстваш — 432 эзар тонн; сахьташ — 19,6 миллион; радиоприемникаш радиолаши — 368 миллион; телевизораш — 3,4 миллион; холодильникаш — 2,0 миллион; зӀаш ютта машинаш — 2,6 миллион; мотоциклаши мотороллераш — 490 эзар; велосипедаши мотовелосипедаши — 2,2 миллион; мебель — 1,4 миллиард сома мехаа.

ДӀадахача шера хьалхарча ах шераца нийсъича дукхагӀа яьккхий: электроэнерги 22 миллиард киловатт - сахьат; мехкдаьтта 14 миллион тонн, газ 8 миллиард кубически метр, чон — 2,3 миллион тонн, болат 2,7 миллион тонн, Ӏаьржача металлий прокат 2,6 миллион тонн, аьшка турбаш 43 миллион метр, минеральни удобренеш 3,3 миллион тонн, бьцовгӀаш лораю химически средстваш 10 эзар тонн, кальцинированни сода 125 тонн, каустически сода 65 эзар тонн, серни кислота 572 эзар тонн, пластически массаши синтетически кӀуанаши 105 эзар тонн, приборашь, автоматизаце средстваши вычислительни техникеи 255 миллион сома, мухь кхухьа вагонаш 3,9 тонн, автомобилаш 32 эзар, тракторап 8 эзар, юртбоахама машинаш 71 миллион сома, гӀулакхага йода хьу 6 миллион кубически метр, цемент 2,7 миллион тонн, сборни аьшкабетон 3,5 миллион кубически метр, гӀишлош ю кирпичаш 1,4 миллиард. ДукхагӀа даьккхад алюмини, даш,

(Чиетедоалар 2-ча оагӀо тӀа).

КОЛХОЗИЙ СОВЕТ

23 июле Москве хьайийллар колхозий Ерригроссийски совет. Цунна юкъе дакъа лоацаш ба КПСС ЦК, РСФСР Министрий Совета, министерствайи ведомствайи бехктохкаме болхлой. Совета членашна юва КПСС ЦК июльски Пленума итогаш; колхозашка капитальни гӀишлош хьалъелга мишта латт а да тоадара де деза гӀулакхаш а.

Хьалхарча дешах доклад бир колхозий Ерригроссийски совета председатела, РСФСР юрта боахама министра Л. Я. Флорентьева.

Докладчика белгалдаьккхар РСФСР юрта боахама моттигерча юртбоахама органий болхлой, колхозий правленеш колхозий шин КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачашъяра тӀабахийта декхарийла хилар.

Превешка къамаьлаш даьраша дийцар ялати юртбоахама продукце кхыдола тайпаша дукхагӀа дахарай кийчдаран колхозаша уьттачо планех.

Колхозий Ерригроссийски совето берригa колхозхой, специалисташ, боахамий кулгалхой тӀахьийхар укх шера хьуекьам ший ханнахьа, боа ца беш чуэцара, кхоачахиллал доакъар кийчдара, хӀара колхозо паччахьалкхен планаш совгӀа паччахьалкхенга ялат, дулх, шура, кхыйола продукташ йохка тӀаийца дехарашш кхоачашдара. Колхозий Совето КПСС ЦК-ана тешам белар хьатӀадагӀача пхе шера КПСС ЦК июльски Пленума оттаьь юрта боахама программа кхоачашьяра эза чӀоагӀа лард укх шера йоллара Российски Федераце колхозоша долла хӀама дергхиарах.

Колхозий Ерригроссийски совета заседани дӀахо болх беш я.

(ТАСС).

ФОРДА ДОАЗОНАШ ЛОРАДЕШ

(Чекхдаллар. Доладур 1-ча агIо тIа).

коммунистий партеша тоьллачу аьхха кхотабенна хиларо. Низ болча советски патриотизмой пролетарски интернационализмой, тыле а фронте а шийна нийсса кхи тIехьакха ца хиннача берриташ а хIана бац аьнна болча советски наьха турпалено.

Низ бола ТIема-Форда Флот кехаш синлахь-йоккхачу форда державо лерхIаршен декхарашеа тIема яххара дегIаухаши Даьхе лораяра низа лоархIаме фактор хинна латташ я.

Пом чекхбьяначул тIехьатIархьа шерашка вай экономически низ дегIааккхарца, Iалашмате йоккхий Iилман открыташ арца дуьнадера тоге хилар ядерни герза, радиоэлектроника, атомни энергетика, ракетостроене даьккхе эттара тIехьагIа карагIдаьннарех мехка обороника пайда эша.

Стратегически декхараш кхочушде могаргдолаш йола хIинцалера океански ракетно-ядерни флот хьайра тIаберзабь никъ лаьцаб Коммунистически партеи Советски правительствен.

ХIинцара ТIема-Форда Флот — Iалашмате йоккха, бояраш боццаш чоалхане организм. Цунна юкъадогIо хи кIел гIолла лела лодкаш, ракеташ кхухьа авиаци, бе-бена классаш тайпанаш долу хи тIахь кемаш, гIокна дола кемаш, форда йистера ракетни доьхьош Флота дегаондлон керттера дарни низи — атомни энергетика кийчлаь, бIарги ца гуш могIильш. Цаьна ахара гIулакхаш практически шийна нийсса цхьакха боаццаш, Iалашмате боккха тIема низ болаш дола хи кIалгIолла лела лодкаш. Царна могарда моастагIчун хи тIарчен хи кIалхарчен шайна толамха къовсам лоаттабе, иза гаьна але а цун территоре лаьттан тIара къахьтта лоархIаме объекташ йохае.

Вай флота лоархIамера дакъа а хиина дIаьттай ракеташ кхухьа лодкаш, дуьнлареп форда авиаци. ХIинцара реактивни самолет гаьна гIолча ракеташ тарьяро кердa форманашк шайн флота ниц алсамбаккхара, цун низни мобильность лакхьяра. Форда авиаци летчикаш, советски халкъа маьрша вахар лора а дуьйбенна лела доазув доаццач океанни аренеш тIа гIолла.

Шоай технически хьоккамашка диллача тайп-тайпарча гIулакхашта лаьрхIа кемаш самолеташи дуне тIа тIема кемаши самолеташи а эча карагIдаьнцача дикагIа долча хIамай бохьаме я.

Гражданийски Сийлахь-боккхача Дай-мехкен тIемий шерашка лаьттан тIа лаьтача турпалий-морякий традицеш дIахо кхухьаш йола форда пехота массаза а кийча я командоване тIадехка декхараш, моллагIча халача хьалашка чекхдала дезаш уж кхочуш де.

ДIахо технически кийчъярах ТIема-Форда Флотега торо хилар тIема кийчон дикагIа долча тайпага — Iомаялараш дуне океана гаьнарча зайонашка ахарга яла. ХIанз тайп-тайпарча широташка лел вай кемаш. Цар экипажаш дуьхьала латт широташтен дай зараш, тропически йоахалан арктически шелнаш.

В. И. Ленина чIоагIо йоккхо а еш дегIаккхийла хиина ТIема-Форда Флот тахан боккха низ ба, цунна могарда Советски Союза а ерригача социалистически лагера а паччахьалкхен хьашташ лорала декхараш толаме кхочушде.

Океана тIа гIолла векагIа лелари гаьнна походе ахари чIоагIIа флота вахара юкъеданад. Вай флотий лични составв ерригача категорешка форда тIара гIулакхаш тIема говзали Iомаяра школа я хиина дIаьттад.

Кемий ходовой мостикера тIеи тIема рубкаш тIеш, самолетай штурвалашта тIехьашка, атомни реакторашта ракетни пульташтеа хьалхашка вахта дIакхухьаш ба партен советски халкъен тешаме къонгIаш, чIоагIагIа бола советски патриоташи дог тийша интернационалисташ.

Низ бола тIема-форда техника говза лелха, цун йоккхийча торонех биэза пайда эца могаргдулчом болаш технически знанеш хиина ца Iеш, практически навыкаш а йолаш, уйла чIоагIа йолаш физически низ болаш болча саккхетамечо, дика кийчо ьйча специалисташта.

Кемаш тIарча 90 процент совгIа эскарой лакхера образоване я, 60 процент совгIа тIема морякаш тIемен политически кийчон отличникаш, 90 процент совгIа бараш — классни специалисташ. ТIема-форда училище йистедьннача хIара сага кIант тIема инженера диплом хьаэш.

ТIема морякий хIанзарча тIехьено курра дIахо хьу Зиненa рiтуры ьйча турпалашкара, гражданскиш Сийлахь-боккхача а Дай-мехкен тIемий турпалашкара хьалийца турпален эстафета.

ЛЕНИНСКИ юбилейна бахь боаттIача тайпара лакхьаба хор дукха ерригача флоташка лелаьча социалистически ялье кердача ницапа чIоагIьенний башха-дика патриотически почин. Шерра бьржаб шолларIен кмежини специальносташ Iомаяр а царга гIолла классни квалификация лар а дукха лоаттабу къовсам.

Флотски комсомольцаша шоашкара лаггIаш дола дакъа лаьцад серигатозин Ленински зачета юкъе.

Юбилейни шера низ болаш лаьржачи социалистически къера хьаллле массала а массадолча хIамашка а сиина. ТIема-Форда Флота лични составах пхелагIа дакъа … бола коммунисташка …

Юбилейни шерара коммунистий гIулакхаш флотера беррита партно-политически болх дикка лаьрI … Цу … ленински идейни тIехьалени пропаганда яр. Ильича васкеташ масачандар дукха парте, ерригача советски халкъо лоаттабу къовсам массе сагIорадьара хьахьокхар.

Флота вахарера йоккха событи дикагIа йолча соединенешта, кемашта, доакъошта Ленински юбилейни сийлен тамоташ ялар. Из доккха сий даьраштта юкъе за лацера М. П. Капранова кочандегIа дола хи кIал гIолла лела лодка. Цу кема экипаж — «Ленина васкет даьча тайпара гIулакх де Даьлешаьваьча» болаше инициатор. Укхачуьш дукха дукхагIа бола чаточаьши старшинаши тIемен политически кийчон отличникаш, вIашта кхо шу за кема флоте хьахара моттиг лелаю.

Ленински юбилейни сийлен грамоташ еннай тIема кийчо яра ТIема Флоте хьалхарча моттиге латте артиллеристаш — черноморцаш тIаболча «Михаил Кутузов» яхача крейсера, лодкашта дукхьала тIоа беча «Москва» яхача крейсера, эпсара В. Валина командагIа дола а авиационни дакъа, Ф. Э. Дзержинский цIерагIча Лакхарча тIема-форда инженерни училищека, дукхача кхыча кемаштен доакъошта.

Ленински зачете дика толамаш лахаш «Александр Суворов» яхача крейсера личени составо. Юбилейни хьалха лелаьча яхье ерригаэ зачетни упражнениш цу дакъье йоккхий тоаш кхувсар а, «дикен гIеххьнен кхочашыпай экипаж». Кема дукхагIа бола матрошш — тIемен политически кийчон хьалхалаттараш, классни специалисташ, юкъерен юкъера технически образовани йолаш ба. Итташ постанта, отделенешта, командашта гIеххьа я ьнча цIи сийлай. тIаьта парна юкъе — дерригe штурмански тIемй дакъа.

Дукхача къамех бола нах ба крейсера экипажаша «Суворов» тIа гIулакх деш ба эрсий, украинаш, белорусаш, казахаш, узбекаш, татараш — 15 къамах ваккхаш. Крейсера партийни комсомольски организацеша командованена новкъостал ду коллектив хьалкхеяра, нийса болх беш йола организм а ен кхотаю экипаж.

Иштта да массаньчьа я — вай Даьлен дерригача кемаш тIа а ерригача флоташка а.

Ленински партеи халкъан денна тIема флотски рапорт хилар апреле-мае ТIема-Форда Флота Главнокомандующе Советски Союза флота адмирала С. Г. Горшкова кулгалагIа ьйча «Океан» яхача тIема-форда маневраш. Iалашмате йоккхий яр уж шоай маIанца, лаьрхIаршка, декхарашкл диллача. Атлантически Тайжачен шин океана а вай мехка территореца оагIув болча массехк форда я цу бIарг ма кхоачча йолча аренашка хилар маневраш.

Дай-мехка исторе чухь хIанзалца вIаккха а хинтаац уж жамо йоккхий ученеш. Дунен тIема-форда искусства гаьна юкъьякха таьнна дуьнена гобоахаш аь походаша форда тIа даь гIортальца тIемаши долаш из дале я.

«Океан» маневрашка дакъа лаьцараш — матросаш, старшинаш, эпсараша, адмиралаша — хьахьекхар башха-дика морально-политически гIулакхаши тIемe говзали, гIулакхаш бакъдар сийлахь-боккхача Ленина васкеташта шоаш тешаме хилар. Дай-мохк лорабара хьалха хIарене ши шой бехкдоккхам кIоаргге кхетабеш хилар. Дерригa декхараш толаме кхочашдара, шой дика дешал хилар массена а цхьатарро хьахьокхара дика аьттув баьккхаш гIатеIIа, хьинаре беьча партийно-политически балхо.

Советски кемаша дерригача фордашкен океанашкен гIолла сийленна чакхIоех шоай Даьлен байрах. Из байрах бIаргагу Европи Азеи, Африка а Латински Америка а портаашка. 1969 шера советски тIема кемаш доттагIаллан визитаца Дунен тхьаь итт совгIа мехка хиннад. ХIаьта массалахьа а бинаь бола социалистически дуне тикалаш ба вай морякаш, лакха культуреи дика гIулакхаш гойт цар шоашкара, советски социалистически вахара башха-дика пособраганисташ ба уж. Советски кемий доттагIалла визитан кхьма мехкаш портшашка ахаро дикка доккха дакъа лоаттадера шоашта доттагIаш, советски паччахьалкхен дуьней хьаьаштаа юкъера авторитет чIоагIъеча.

Вай кемаш дIахьачa хама форда хьахьагIа лаваро боккъонца доттеш а дин боккъу дай-мехка техникен герзи тешаме хилар, ерриг тIорча экипажий тIема, физически, морально-психологически кийчо тIехьиме хилар.

Ленински парте гIулакх бахь хилареx боарам боашеш чIоагIа дог тийша хилар, массааза цхьатарро турпала тIема дехар, дохьоардоаха кыпаххад гойташ хилар, дика вIашiтIехьбаьннен дисциплина йолаш, кема байрахa тешаме, дохаргдоаца флотски доттагIал хилар, кемен цун командире дукхагIар, даим керда толамаш дака гIертар — уж а кхьайола а вай флота башха-дика традицеш советски тIема морякий оамала хорма а хинна дIаьттай. Царех доаккхаа ду дерригача халкъо, эскара флотан чIоагIIадега шоай дола декхар лоархIаш болча кегорхошна.

Кегирхой тIема гIулакх де кийчбара, ТIема-Форда Флота тIема низ чIоагIбара гIулакха доакха дакъа ехоч цуи шефага — Ленински комсомолага а хIаьта иштта тIема морякий традицейи доттагIала гIулакхаш тоссаденнача ДОСААФ организацешка. Массе тайпаре беркатен да тIема советаша, командираша, политорганаша, ерригача флотски коммунисташа моттаргерча партийни советски организацешка лоаттаду бувзамаш. Идеологически организаторски болха опытаца вIашиI дIахьий хилара новкъостал ду Флота еш йола партийни влакни чIоагIъяра.

Поккха опыт Iоаший кемашта традиционни шефство делаелга тайп-тайпарча ноахалеч бола тIемахой вIашагIбетталург. Флотски болхлошен кегирхошен цхьана сайренаш елга, делегацеш дIаюкха ухийтaлга, патриотически къахатам дIа-хьа ухийтaлга вIашIтIехьдаккхара.

ХIинцара океански флот хьаяра дархIа а доагIаш шин тIех даьнна доаккхайча делалеча къаьнгенна гIулакхех цаI дархIа йиш е вай халкъага. Керда кемаша самолеташи, энергетически установкаш, герзи бувзама, управлене системаш хьаяра Iилмахойн конструкторийи, инженерий а болхлой а дукхача коллективаш Iалашмате доккхий махашн хьинаря йоьшад, кердадараш тIа гIертта леча а творчески уйла тIаьнийта а йийзай. Флота цIемахоша сий а ду баркал а оал вай кемаш деранта, оборонни промышленноста болхлошта, флота материально-технически база хьаеш болча ерригача советски наха. Массе а океански фордий наьньаша гIолла хIана лелаш тIехдиьта кемаш а долаш йола советски транспортни промысловай, Iилма-тоххама флот дегIаеххар тIема морякаша да а доагIаш доккхал дарна тIаьш.

Тахан шой гIулакхаш укх шера 21 апреле торжественни заседание КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева доклада тIа болгаддаьча кердача, доккхагIа долча дIадехараша ма яххара хургболаш вIаштIехьлоах тIема советаша, командираши политорганашаш, флотски партийни организацеша.

ХIинзарча чоалхамечу дуне хьолхоашта юкъерча хьалашка командирешт политболхлошеш беш бола организаторски идеологически болх коммунистийн беррига морякаши кийчно дездийна шоай патриотически интернационални декхара боарам боццаш решене, со из кхоаеш социалистически Дай-мохк лораба дезаш кийча хургбола уйлаца хьалхьетабара тIаберзабь ба. Цар личенни состав сорвагIйоах кема кийча доакъойн тIема говзал дIахо эгIабоахаш толаме, дисциплина чIоагIъеча, тIема кийчо лакхьяра.

Октябре байрахха кIал хьаяним, дерригача халкъо йоакхо ении цунна дукхадезачи дола вай ТIема-Форда Флот Советски Германашкера Шевой кхьача тайпаша цхьена вай Даьлен паччахьалкхен хьашташ фе лораеш латт. Патриотически интернационални декхар кхочуш а деш, из хьашт долча хана кийча ба шой мохк лораба, карагIдаьннa сийлахь-йоккхий социалистически хIамаш лораде.

Тайп-тайпара Iалашмате дукха пайдане хIамаш йоккха Коми АССР лаьттан четашка. Iалашмате йоккхий я пагара тIехдикача кIора, мехкдаьтта, газа запасаш. Республика территори хIара шера дIахо техк геологически экспедицеша.

«Воркутински» комплексни геолого-технически экспедици … Коми АССР къалбасденгара къудбелькенгахьа … эзар километр совгIа йола моттиг. Цо хьайиллай Печорски бассейне йоккхагIйола кемсуюши кIор боалла Усински яхе моттиг, геологически карта тIа бIгтала … мехкдаьтта, газ, цIаста, кхыйола пайдане хIамаш йоххка моттигаш.

Адмиарча тохкама байкой серои сикъенна де а хIанз геологаш Къалбаседерча лаьттан … московски ленинградски экспедицей дакалаш а. Ноябрь беттага кхаччалца Iаьхльургйолча, севера гIа тохкаргья ченашка иза хIамаш йоахкача лаьттай бIаьш квадратни километраш йола территори.

СУРТА ТIА: Воркутински комплексни геолого-тохкама экспедицеи геологаш … вертолета.

С. Губкина сурт.
ТАСС фотохроника.

ИЗДАТЕЛА ЦIИ-ДОТТАГIАЛ

«Ленина идеяш — халкъий доттагIал дукхаула хьаст» — иштта оал Львовски паччахьалкхен университетеи Любински университетеи Iилмахоша кийчбаьча коллективни балхах. Украински польски меттала араьнни книжка цу цIьан хаина Любляна Львовен Iилман болхлошта, студенташта, дукхача дешараша а могаьлaьх.

Сборника тIа дуви дунен пролетарната сийлахь-йоккхача баьчна вакарпен гIулакхашен дувздена дола дешаш. Къаьстта тIаа тIахийтай В. И. Ленина Польше кхиккхача хания, цу мехко кортамукъален болама сте алинека. Дукхача материалаша … пролетарски … документашта хьаьжах пролетарски интернационализма дIапински принцепаш толар, … польски, украински халкъий доттагIалан цхьана лелаеча гIулакх сийлан оагIонш.

Пекха меттиг дIалоац УССР ПНР-ан хьинача социально-экономически культурни … иза кхоачаш хилара результате хиннa дIаьтачa балхашта.

«Шоаш хьаддадеинача … дехьа вай буввамийн цхьина … лаш бола … атмосфера, вай … хIама вакаренна йолча … за юкъера гIулакхаш дIахо … гIаухарехнилари тоалург … бола тешам», — боллалдовкъ проректораша Збигнев … Николай Максимович сборника атьнча дешаталхеп тIа.

Украински польски коллегий керда Iалман болх — тхьаь иштта шера массе тайпара цхьана лела ду гIулакх хьаькамаш йолча оагIома … Цо чулий актуальни Iилман проблемаш цхьана кийчьелга, преподавателаши аспиранташи арI-ергIа дIа-юха ухийталга, къона тIехье яхеара опыташ вIашагIболлуй хулга. Львовски Iилмахоша новкъостал дьвд Любински университете ерсий отделени хьаяран хIаьта Любински филологаша — шефаца украински вузе полински — отделени хьяра.

Юрий ИВАНОВ,
АПН корреспондент.

ДИКА ХА ТУЛЛИЙТ

КПСС ЦК июльски Пленума декхар оттадаьд юртарча къахьегамхошта хьалхашка — юкъьйра хьайбашта докъам боллаш тIахтайпара доакъо Iалашдара … йол, … баьца … беплодаш, кхыдар. Хьайбий продукци яккхарен паччахьалкхенга йоккхарен план кхочашъяр керттерча даькье хьайбашна докъара Iалашдарах тийша да. Иза а хоаш, шоаига дац вай республике кхочашболаш дикагIа дола доакъар Iалашдара чIоагIа теркам тIаболийта боахамаш. Хьоацарган вай, масала, Шалковски района «Путь к коммунизму» колхоз. План 3.804 тонна йолча хIанзалехьа 4700 тонн йол Iалашдьй цу боахамо. Эзача дивоопхьаза дукхагIа я из. Планах дакха лаьрхIа доаццашехь 200 тонн совгIа баьца хьоар кийчдена боахаме. Дика кийчду цу колхоза хьайбаш ледадераша кхыдола доакъар а. Цудухьа тамаш яц хьайбий продукци яккхара боахаме доккхий толамаш дахар. Укх шера хих бетта хIара беттача Iаттагара юкъера лаьрхIача 1549 килограмм шура ыыккхай колхоза доярказа, е вай республика колхозашкен совхозашкен цу дана хIара Iеттагара … ыыккхачул цаI ах килограмм дукхагIа.

Дика вIаштIехьдаьккхад йол Iалашъяра балхаш Урус-Мартана района совхозашка. План 7275 тонн йолча хIензале 8199 тонн йол Iалашъьй цар, е эшачох 71 процент.

Укх шера 20-ча июле вай республика колхозашкен совхозашкен йол Iалашъяра план 40 процент кхочашъьай. ДIадахача шерачул шоаза дукхагIа йол Iалашъь яле а, уж балхаш республика боахамашка дика вIаштIехьдаьхад яла йиш яц.

Йол Iалашъяра дикагIа йола хи тIачьньний хIанз. ХIаьта Грозненски, МалгIабика, Сунженски районашкарча боахамаша йол планах лаьрхIачох 31—38 процент мара Iалашъьяц.

Республика боахамашка 3395 тонн витаминни баьца хьоар кийчдаьд хIаьале, е плана 57 процент. Из мах бола доакъар массалех дукхагIа кийчду Сунженски района боахамаша — 75 процент. Царел дукха тIехьадисадац Шелковски района боахамаш … кхоар … план.

Гурахь дийна ялат чуйнца бешаш чотт вай республика кхаш ледадераш хьайбашъда цхьадолча боахамий юкъарагIаш а ца дета дукха ча ул. ХIаьта йовчаш хила ча тавкаргда яа.

Геттара тIехьадыьхад чох ерагIнаш дере болаш Грозненски, Ачхой-Мартана, Шаьла районий боахамаша. ХIаьта дIаяхача шарашка хиина кхочамбоецарашкхе хургдоацаш, вай республике боахамий къахьегамхоша цхьадаш тIехьожам лоаттабе беза Iаьналаха чусеш дьвьчe хьайбашта тоьал доакъар хилийтара.

Укх шера 20-гIа июле тIаккхоачаш республика доакъар Iалашдарах йола
СВОДКА
(проценташ)

Районаш	Iалашдаь йол	Кийчдаь бола хьоар
Ачхой-Мартана	30	66
Ведена	5	—
Грозненски	31	56
Гудермесски	47	30
МалгIабика	31	—
Надтеречни	57	—
Назрани	55	—
Наурски	49	43
Ножай-Юрта	26	—
Советски	1	—
Сунженски	36	75
Урус-Мартана	71	28
Шаьла	53	58
Шелковски	51	68
г. Грозни	47	—
Республика гIолла	40	57
ДIадахача шера 21-ча июле	30	36
Юртбоахама Министерства колхозаши совхозаши	35	58
«Скотопром» боахамашка	37	—
«Грозвино» объединене	50	—
«Консервплод» объединене	53	—

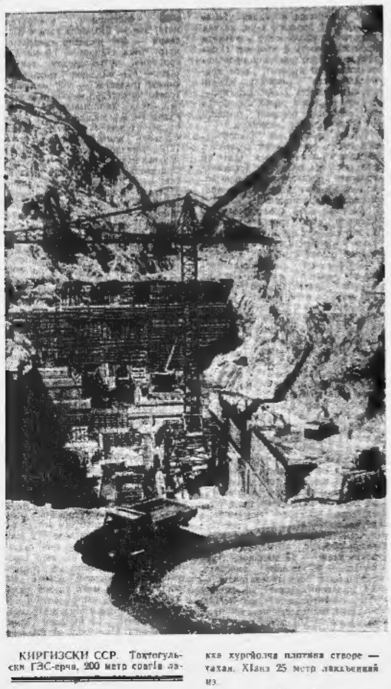

КИРГИЗСКИ ССР. Токтогульски ГЭС-ерча, 200 метр совгIа лакха хургйолча плотина створе — тахан. ХIанз 25 метр лакхъенций из.

Н. СЫРЫГИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Мехка къахьегама гIа

(Чекхдаллар. Доладур 1-ча агIо тIа).

цIаста, цинк, никель, титан, кхыдола бос бола металлаш, мехкдаьтта химен, мехкдаьттан, мехкдаьтта чакхдаьккхен продукташ, продукция кхыдола дукха тайпаш дукхагIа даьд.

Халкъа эша товараш соахк цу хаьаца нийсдича дукхагIа хинна, аш, лена гата, даьри 86 миллион квадратни метр, тийта хIамаш 750 миллион сома, тIехьакахьа юзаю трикотаж 24 миллион, телата коса гIарс 25 миллион пар, кхачан чкъарен продукци 292 миллион сома, хьайбай даьтта, хачи, шурий лоархIаш болаш кхыйола шурий продукташ цхьа миллион тонн, кондитерски товараш 87 эзар тонн, консерваш 430 миллион банка, хIамаш юта синтетическа кIуваш 30 эзар тонн, радиоприемникаш радиолаш 246 эзар, телевизораш 221 эзар, холодильникаш 252 эзар, хIамаш утта машинаш 119 эзар, мебель 115 миллион сома.

Предприятий болха технико-экономически хьокхамаш дIахо тоаьлаь.

Промышленноста къахьегама оасарле дIадахача шера цу хаваца нийсйича 7,5 процент лакхъеннай. Къахьегама оасарле лакхъялара чотах тIаккхийттача ерригача продукцех 88 процент даьккхад.

Промышленни предприятеша оттаьв продукцега дIадоаччун план кхочашъяьй. Продукцега дIадодар кхоадарах 500 миллион сом хилар.

Беррига халкъа боахамен промышленностен гIолла накоплений ах шера план кхочашъяьй. ДIадахача шера ах шера хиначул пайда 15 процент лаккхбеннаб, цунна промышленносте гIолла 16 процент.

БIарча хьайнача промышленноста кхочашъьймар продукци яккхара, продукцена реализаци яра, къахьегама оасарле лакхъяра ах шера план.

Iилма - тохкама, проектни, конструкторски организацеш предприятеши Iилма - технически прогресса халкъа боахамe дерригa доакъош дегIаахара болча лоархIам бола проблемаш къестаеш хилар.

Юрта боахама болхлоша дика вIаштIехьдаькха чекхдьхар бIаьсти кхиина ду балхаш. Боахамаша оттаьв бIаьсти культураш дIадера план кхочашъяьй. ЛерхIаш хиначул дукхагIа дIадийнад кIа, гречиха, дуга, бомбы, гидуаргаш, кхыйола культураш.

Мехка дIайийна ерригa юртбоахама культураш 206,3 миллион гектар хилар. Ялат дIайийна лаьтта 121, 6 миллион гектар да. 1969 шерачул дукхагIа дIайийра гуьрахь юн дика хьуакъа культураш. Дуга 5 процент дукхагIа дуъ. Мехка дукхача районашка ка бола ялат, чуэхаш латт. Массалахьа йол хьокхаш, доакъар кийчдеш баллаш ду.

Колхозашкен совхозашкен айбен продукташи хьайбаши коа тIара оалхазараши. Колхозашкен совхозашкен юкъера лаьрхIача цхьан Iеттагара дIадахача шера хьалхарча ах шера ыыкхачул дукхагIа ыыкхай шура. Паччахьалкхента доахача хьайбай юкъера доаьла дарстари лаккхденнad.

Боахамий ерригача категорешкара паччахьалкхено ийца хьайбай продукташ хилар: хьайбаша оалхазараши (дийна дола эзача) 5817 эзар тонн, шура 27,4 миллион тонн, фуаш 10,9 миллиард. Хьайбаш, шура фуаш эцара хьалхарча ах шера план кхоачашъяьй.

Ах шера юрта боахама дIаяздийта паччахьалкхени колхозийн капитальни вложенеш 6,8 миллиард сом хилар, е 1969 шера хьалхарча ах шера хиначул 11 процент дукхагIа. Вай хаьарча техникаш дIахо а юрта боахам Iалашбеш латт. Юрта боахамга кхаьчар 21,5 миллион тонн минеральни удобренеш, дIадахача шера хьалхарча ах шера кхаьчачул 1,8 миллион тонн дукхагIа.

Транспорта дерригача тайпай грузооборот 1969 шера хьалхарча ах шера хиначул 9 процент дукхагIа хилар. Бувзама предприятеша продукце юкъарча боарама план кхочашйир: 1969 шера хьалхарча ах шераца нийсйича 10 процент. Транспортен бувзамен предприятешта боалача пайдан план кхочашъяьй.

КПСС ЦК-ни СССР Министрий Советен решенешка хьежжа гIишлош хьалъю производство дIахо а ергаьаьа гоаеш болх бир. ДIадахача шера паччахьалкхен централизованни капитальни вложеней чотах болх бе йоллайтар 13,5 миллиард сома мах бола керттера фондаш, вIаши нийсдеча маьхашца лаьрхIача дIадахача шера цу хана хиннарел 17 процент дукхагIа болх бе йоллайтай. Халкъа боахаме болх бе йоллайнай керда производственни мощносташ.

Халкъа боахама дерригача доакъошка дIеххийта паччахьалкхен централизованни капитальни вложенеш 24,6 миллиард сом хилар, е дIадахача шера хьалхарча ах шера хиначул 13 процент дукхагIа.

Халкъа боахамера болхлойн гIулакхера нахи юкъера лаьрхIача ах шера 89 миллион саг хилар, дIадахача шера хьалхарча ах шера хиннарел 2,5 миллион саг, 13 процент дукхагIа а хилар.

Болхлошти гIулакхерча нахан юкъера лаьрхIача луш дола алапи 120 сом хилар, е соахк цу хана хиначул 5 процент дукхагIа а хилар. Потреблене общественни фондашкара йоагIа выплаташи льготаши тIатехача алапи 1969 шера хьалхарча ах шера 154 сом мара ца хиннача 161 сом хилар. Колхозхошта къахьегамах луш дар 4 процент тIаккхийттар.

Потребление общественни фондий чотах бахача нидага кхаьча пенсеш, пособеш, стипендеш, ехча луш йола отпускаш, мах боацаш дешар хьехилга, мах боацаш ду медицински новкъостал, санатореешка, салоIача цIенойшка, берий учреждененшка мах боацаш а льготни а луш йола путевкаш кхыйола выплаташи льготаши 31 миллиард сомал совгIа хилар, е дIадахача шера хьалхарча ах шера хиначул 8,6 процент дукхагIа.

Паччахьалкхени кооперативни торговле розничный товарооборот 73,4 миллиард сома мах хилар, вIаши нийсдеча маьхашка 8 процент дукхагIа а хилар. Розничный товарооборота план 10 процент кхоачашъяьй.

Советски Союза арахьарча торговле оборот ах шера 10,5 миллиард сом хилар, 12 процент дукхагIа а хилар.

Паччахьалкхен капитальни вложенейн мах чубаха цIеноаш хьалдеча кооперацен чотах эксплуатаце дIаеннай ерригa а 25 миллион квадратни метр хуаш 570 эзар керда квартира. Из хуа дIадахача шера хьалхарча ах шера хиначул 2,7 миллион квадратни метр дукхагIа.

ДIадахача шера хьалхарча ах шера хиначул дукхагIа болх бе йоллайтай керда школаш, школа даха ха йоаца берий учреждененш, больницаш, культурно-бытовой гIулакха йола кхыйола объекташ, цхьаболча уж болх бе йоллайтара план кхочашъяьяц.

Бахача наха деш долча гIулакхий ах шера план кхочашъяьй.

Халкъа образовани дегIайоалаеча, лакхерча а юкъерча а квалификаце кадраш кийчъеча дIахо а толамаш даьхад. Тайп-тайпарча дешара юкъейза ба 79 миллион саг, царех 49 миллион саг общеобразовательни школашка деша ваьгIар. ВерхI шерара школа чакхъяьккхар 54,6 миллион бера, общеобразовательни школа — 2,6 миллион саго; болхлойн юртарчен кегирхой школешка юкъера образовани чакхъяьккхар 600 эзар совгIа йолча дIамигача саго йоIо. Лакхерен юкъера специальни дешара заведенеш чакхъяьккхар 1 миллионаши 680 эзари саго, вешта аьлча дIадахача шера хиначул хIана ма эшшаш 100 эзар саг дукхагIча наха.

ДIахо а дикагIа тоаду бахача наха деш дола медицински новкъостал.

1970 шера 1 июль тIаккхоачаш Советски Союзе баха нах 242,6 миллион саг хилар.

(ТАСС).

Хьажкlаштеа дуганан меттал а...

Ялаташ сиха чуйнца дахара тешшаме кийчо хьар «Красный пахарь» колхозе. Колхозе барайтте а комбайн апрель бетта тоийь дIаоттаньяр. Цудухьа ялат чуэца тьатIакхахьчача уж ерраган хьалашка яраньяр. Колхоза механизаторешв шои дешикар 15-дийнахь 3 эзар гектара тIара ялат чуйцв дакаьа. Ялат чуэцара тешначи собране лаьрхIача тайпара групповой хьисане дIаболабир болх.

Хьалхарча деношка а шерри сарждар боахама комбайнерашта юкъе яь. Шерра-шера вIаши кхье бува коммунист Филиппов Александрои Ерохин Николайи. Укх шера а баьнаб уж якье. Хьалхарча укх деношка рекорд оттаняй. Цхьан дийнахь 540 центнер ялат арда аьттув баьяаб цуь. Цул дукха тIехьаисадац Николай а. ХIанзале кхоачашдьдьх цу шинне ялат чуэца болалуш гIанйна социалистически декхар. Царех хIарaне 200 гектара тIара ялат чуэца лаархIаьар, хIаьта хIанзалехьа цар чуйнцар 240—250 гектар …

Цу тайпара ялат чуэцача дика хьахьега комбайнераш боахаме кIаь а дукха ба. Масала, кхерах хьала ялат цардаш ве Тучин Иван. Цун комбайна бункер чура хIанзалехьа автомашинаша боачаме хьетта дIалихьад 530 тонн ялат, хIаьта цун доттагIчун Князев Виктора хьокхач 580 тонна дIаккхоач. Царел дукха тIехьаисадац Ерохин Михаил а.

Во хьийкъаьш укх шера колхоза ялаташ. Хьалхе а баьча лоархIамо хьагойт хIара гектара тIара 21,5 центнер мукхи 21,7 центнер кIа чуьхьаргдолга.

Ялат иштта чьувкъар баьхан долеш хIанзалехьа ялат доакара шера плани кхоачашъяь баьниаб боахам. Даьлен амбарашка чуттесад 1500 тонн ялат, план 1200 тонн йолча. Иззал ялат доакъа делаш яр колхоз хьажкIаши дуттен тIехь. ХIаьта уж культураш хIанз а чуэца ха ца кхиниллга хоаш ма дий. ХIанз ялаташ чуйнца дахьача кхашкаре ча хьагулдеш, лаьттащ пахаш ба боахамий механизатораш. ХIаьта из болх йистебаьнна ча участкашка шоалагIа юкъ культуреш дIайяй.

П. ГОЛЫШЕВ,
Шелковской района «Красный пахарь» колхоза партгрупа секретара.

КХОАНА—ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОЙ ЦIЕЙ

Къахьегама кердача толамашца накъабоагIа юбилейни шера Нохч-ГIалгIайчен торговли болхлой шоай цIейна.

Советски Iаьдал латтача шерашка халкъа болхама низ боли дакъа а хаьцна дIаэттий торговле.

Товарех пайда эцара даьхье дикагахьа пIенхашта хуьцамаш хиннад, 2 процент лаккхьенна промтовараш дохкара удельни вес. Диэза кхоачаьдеш да дIадехи йIаьхдача хана леладу товараш — барзкъаш дутта машинаш, телевизораш; дикка дукхагIа йохи холодильникаш, мебель, кхыираш. Бахача нахага дукхагIа дохк дулх, дулха продукташ, шура, шурий продукташ, океански мохьаьра, шекар, малха, гаьнрий даьтта, маргарин, коартолаш, дикка дукхагIа дохк баьццадаараши сома. ТIа-тIа дукхагIа дохк товараш бахача нахьа хIара сага сих доарпхIаш. Цагахь сайна 1965 шера бахача нахьа хIара сага сиздоарпхIаш 290 сома мальха, 1969 шера 375 сома мальха товараш дехкадале, 1970 шера 400 сома мальха дохка ларьхIад уж.

Республика торговле болхлоша толаме кхоачашлу юбилейна шера товарооборота боаржиши декхараш. Укх шера кьалхарча ялх бетта товарооборота план республика бIарчча хьайцача 101,2 процент кхоачашдьай. Цу даьхье паччахьалкхен торговле — 100,7 процент. Цу гIуллакха кIезига хIамаш карагIдьяннадац «Грознефть» УРС-а, Грознески столовейн ресторанийн треста, Гудермесски горсмещторга, Грознерча станце Доррестораиа, «Чеченоингушводстрой» ОРС-а, лесхоза ОРС-а коллективашта, кхычарна.

Шоай балха массе моттиге дикка доккхий толамаш даьхад Нохч-ГIалгIайчен кооператораша. Республика потребкооперацей розничи товарооборот 1968 шерацца ийсйича 11,4 процент лакхъоккхад 1969 шера, хIаьта укх шера ялх бетта — 10,3 процент.

Дикка дегIадьяхкад потребкооперацей производственни гIуллакхаш а потребительски кооперацей дегIайоаллара шерра торговли, заготовительни, производственни предприятеш хьалъе а йоах беш ераша реконструкци е а йийзар. Аххa дIададхача укх пхьин шеран ах шеран хьалъьяй 26 тика, общественни кхачан 10 предприятие, кхыйола объекташ.

Кооператорий творчество кьаьта хьадьохк коммунистически къахьегам бахьан долаш цар лелача социалистически эхьо. ХIана кооперацей къахьегаш а коммунистически кьаьхьегама 103 бригада.

1970 шера хьалхарча кварталерча социалистически эхьа итогех заготовительно - бытовой база коллективана Республика потребсоюза правлене а госторгайлен, потребкооперацей болхлой профсоюза ЦК-а а карара кара тела Цие байракх еннай. Торговле хьадха деттача 76 сага Сийлен грамоташ енна, 65 сог Республика потребсоюза правлене а госторгавлен потребкооперацей болхлой профсоюза обкома а Сийлен книжка тIа Сийлен Доска тIа йаькхав. Уж ба заготсбытбазера упоковщица А. Межидова, транспортни комторера водитель Р. Дачаев, Назрана райпо тика заведующи Д. Богатырев, Наурски райпо тика заведующи Л. Симоненко, дукха кхыбараш.

Кооперативни торговли вIашаьтIехьаккхара даькъе толамашта-наьйсса дIенхашта кхоачамбоацараш а да. Къаьст-къаьстача торгова предприятешка хIана а лоад я бахача нахе гIулакх дара культура, дохка товараш доацаш моттигаш хул, торговле бокъонаш телхаю. Товарооборота план боврраматIа кхоачашъелга Iалашхаш цхьайолча кооперативни организацеша, тикаша, столовеша. ХIана а пайда кIезига эц юртбоалама продукташи бедали кийчьаран чакхъяхарах йолча торонех.

ХIана кхашка сихденнад дIаташ чузцара, доакъараш кийчдара, кхыдоа юртбоалама балхаш. Юрташкарча къахьегамхой вахаре бехктокхаме ха а из. Из декхар кхоачашдара доккха новкъостал де дезаш ба потребкооперацей болхлой, колхозхошта, совхозий болхлошта эша товараш хаддаза дукхьал кхашка, элатаи дIачуйдача пункташка тIакхухьилга вIаштIехьа а даьккха.

Торговли эргаьккхе товара доархIамегIа доле гIуллакх да цуне материально-технически база дегIайоалаяр. Пятилетка дахь шеран ах шеран 918 балха моттиг тIакхийттай розничи торгови сета, общественни кхачан предприятей сеть—7300 моттиг. ХIана республика а 4000 моттиг йола розничи торговле 220 предприятие. ХIана вайнига 700 гаргга йолча общественни кхачан предприятеша цхьан хана гIулакх дулергда 23 эзар сага.

Торговли сеть дегIаеххарца цхьана тоаеннай куц состав а. Республика гIордашка, болхлой поселкашка, районни центрашка хьалъяттай хIанзарча проектагIа хьалъяь, культурни торговли вIаштIехьаккхара хьттуз болаш йола итташ йоккхий тикаш.

Укх гарттерча хана хьалъе езар а нутепроводе цхьара самообслуживание продовольственни тикеи кафеи, № 3 йолча микрорайонера самообслуживание продовольственни тика, «Колхозстрой» объединене цIагIара кафе, Серноводски станицера универмаг, Старопромысловски районера самообслуживание продовольственни тика, кхыраш.

Укх тIеххьарча шерашка республике бокха болх чакхбьяккхаб кадраш цьахардяран дIакийсъярац, культурни гIулакхаш боарам, профессиональни говзал декхъяра.

Балла тIа дика толамаш даьхад Грознески универмага коллективо. Пленови хьокхамаш толамо кхоачашдарах. юбилейна шера шоллагIча квартале леланьча Ерригроссийски социалистически эхьа итогех универмага коллективна Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советея Облсовпрофея карари кара тела ЦIе байракх а ачхан шоллагIа преми а еннай.

Бахача наха гIулакх дика деш йола торговли предприятеш кIезига яц вай республике. Цу тайпарча тикашка, столовешка, кафешка, ресторанашка массеза а товарий шерра ассортимент а, гIуллакх дара прогрессивни формаш юкъедухь, терко йолаш Iамерзен ба продавецаш, безамегIа хургйолча тайпара кийчъю витринаш, нах бук хIама дуза залаш. ЛаркIа а йоагIаш дикагIа доардIаш а уж предприятеш, хIаьта цар болхлой бахача наха сийдеш ба. Цу тайпарча предприятеш а Грознески горпромторга № 14 йола тика (заведующи в. Амиров). Тика ритмично кхоачашъю товарооборота план, хоаш кийчъяь а из, кердача формегIа вIаштIехьдаьккхал хIамаш эша ухараштa гIулакх долга. Тика коллектив комсомольско-магирхой я, тIеддика - хьокхаме тика лоаха цIа тилай кулах. Болх берех 50 процент совгIа бераш — коммунистически къахьегама ударникаш. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна РСФСР торговле Министерства а госторговлен потребкооперацей болхлой профсоюза ЦК-а а юбилейни Сийлен грамота еннай коллективна. Шоай масштабашка диллача Iалахьмате доккхий декхараш латт торговлена хьалхашка пятилетка чакхйоалаьа шера.

Цунца хувзаденна юбилейни шера доккхагIа доле социалистически декхараш тIаьйцад поалта торговле болхлоша.

Уж декхараш толаме хьовчашдара берригача болхлоша чIоагIа къахьегамза харгдац цар инициатива, дика вIаштIехьбаьккхи лакха дисциплина йолаши уж хулгаш. Социалистически эхь кхы а шерагIа йоаржае, хьалхалаттарий опыт Iоме, вIашагIтоха, къухьаккхахьа, езе шера плана заданеш хаинад хьалIа кхоачашъе ьнина тIаьйца декхараш кхоачашдара коллективаш тIаерзае еза партийни, советски, профсоюзни организацеш.

Къаьстта уйла тIаьдиийта еза вай общественни кхачан болх эргабаьккха тоабера, столовеш, кафеш, кхыйола специализированни предприятеш дIахо шерьелга, Iоаьелга Iалашде, сог ер-яхар, делалера торжестваш, кагирхоба езен сайренаш вIаштIехьаьяхара бахача наха новкъостал де дезе. Тайп-тайпара а дикагIа а хьалийта беза кхача, дукхагIа кийчъеш йохкен еза ахфабрикаташ, кулинарни кондитерски изделени.

Сийдахь декхар да торговлен общественни кхачан хIара болхлочоа тIадаьтар — советски сага гIулакх делга. Шийн новкъоста, доттагIчое, вешийна, ше сайна волча вай общественча къахьегамхочоа гIулакх делга. Цудукха цул декхар продавеца, официантка, торговле специалиста дика цIа цIена лелаяр. Фу ахьага да из? Из да Даьхенна, партена, Iайха кхоачашдеча гIулакха нутIальа хьлар. Из да массанахьа а массадолча хIамацца а кхоачамбоацарашца мишер хургбоаца къоасамо хилар.

А. ШУАИПОВ, Нохч-ГIалгIай АССР торговле министра заместитель.

МОРДОВСКИ АССР. Саранскерча автосамосвалаш ечa заводa ноаре хIара денна мехка тайп-тайпарча областашка дIаухийт машиний колоннаш.

Шерра - шерра чIоагIлу предприятие иэа. Пятилетка хьайоллелча дехь 30 процент дукхагIа ярхац автомобилаш. Царех дукхаза а дукхагIа ярааш мехкарча юрташка ух.

СУРТА ТIА: Курски областа йохьийтача автосамосвалий колонна.

А. ОВЧИННИКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Донецки кооператорий керда гIирсаш

Донецки областа Елизаветинка яхача юрта хьийхьллай керда гастроном — хIанзарча оборудование кийчъяь йоккхен хозен здани. Цунна кхоачаш даннад цу моттиге бахача нахага продовольственни промышленни товарий шерра ассортимент йохка берхI специализировани тикаx латта торговле центр хьелта. Цигахь а столовей а кафетерий а.

Потребительски кооперацей общественни кIезига хьаьгаш латтаьй шахтерски ярая кхача юрте районашка а. Къаьстта, масала, хIанзачаьрашта кийчвар хьаьлархой Новоэконарча кхоша а вIаштIерьачча универмаги гастрономаш Володарскерча, Волновахерча Старомлиновкерча тикаш, ГIарьнча универсальни тикаш а.

ДIадахача, аххa укх пхе шера Донецки областа юрташка хьалъяь 700 тика, 80 ресторан, столовая, кафе. 1966—69 шерашка торговле, общественни кхачан предприятей, мальха заводий, складий сеть дегIайоалларга дIахийта капиталовложенеш 33 миллион сом хилар.

Кооперативни торговле сеть гуша чахьа дегIаудиш латт Донбассан промышленни районашка а.

Совхоза областа городашка болхача наха кооператорашера ийннай 28 миллиард сома мальха хIанa яц цьинна йола кхачан продукташ. Колхозий ..... кхачоц торговле цу тайпара форма болхамаша гIойлахагIа а. Цо тройн спортага дIалодар кIезигу, торговли лелае ца езаш ахархой мукъабоалийт, ахча хадланаа колхозни кассе ухкага Iалашду.

Алексей ШКАРБУН, АПН корреспондент.

МЕХКДАЬТТАХОЙ хьашташ кхоачашдеш

Шоай дикакха къахьегама гIуллакхаща берригача мехка дIабайнаб тха МалгIабикера мехкдаьттахой. Цар хьашташ кхоачашде декхарийла да тхо, ОРС-а болхлой.

ХIаьта а тхоай тарлучча тайпара наха беза боаккхаргбоацаш болх вIаштIехьбаккха, гIерт тхо, цар хьашташ кхоачашдеш вола 500 саг.

Къаьстта дика къахьегама толамаш да тха укх пятилетка тIеххьарча шера. Хьалхарча ах шера розничи товарооборота задани 103,6 процент кхоачашъяьй ОРС-о (дIададхача шера цу ханага диллача нийс процента айеннай из), общепита товарооборота план кхоачашъяьй 106,1 процента (соакхарчул 22 процента айенкай). Цу ялх бетта бах цIена пайда 42 эзар сом да. ХIаьта планах доагIар 31 эзар сом мара дацар.

Шерагара шерага шерлуш латт городa торгови сеть. Дукха да йоацаш болх бе йолеешлай дулах бьццадараши доахь йоккха тика, мелко-розничи пхиь точка. Цу гIулакхо вIаштIехьдоалийт мехкдаьттахошта дика доле гIуллакх кхы а дикагIа хилийта.

ХIанз продукташта юкъе эггара чIоагIагIа нах тIаккхур бьццадараш ба. ВIалле а ца хиннача тайпара уйла тIаьхийта вIаштIехьдаьккхад оаха нахага уж дукхагIа дIаккхачийтара гIулакх.

ДIададхача шера укх хана 49 тоии мара бьццадараш Iалаш дуддалазар тхога. Бакъда укх шера хIанзалехьа 158 тонн уж Iалаш а дац хIанз доккхаш да.

Белгалдаккха деза уж бьццадараш дукхагIча деакъе тха районе боахамаше шоаш хьаьккхедь хилар. Цудухьа вIаштIехьдоал тха из эггара задагIа доле гIуллакх хела а доаыаш чакхдаккха. ДIададхача шерашка гаьнара хьаьтIаккхаьа дезаш хулар уж.

Укх шерара торгови болхлой цIей деддеча дийнахь белгал бала доа сона шоай балха моттиге дакха къахьегама толамаш доахаш бераш. Къаьст-къаьста нах хиина а ца Iеш цу тайпара бIарчча колективаш а а тха районе. Церан я, масала, Хидиров Юсупа, Юдина Любас, Ужахов Iалихане култалдеш йола тикаш. Ах шерара задани 110—115 процент кхоачашъяьй царах хIаране.

Наха сий деш доархIаш ба ийдархошка бехаме, Iимерзе, эльзодея лелалеш, цар хьашташ дизза кхоачашдеш бола продавецаш: «Фонтан» яхача тика кIалаш дохкача отделера Точиева Лейла, бохкама тика чура Булгучев Абукар, кхыбараш а. Уж а лакхе а ийраш яьа тикай заведующеш а дика болх берах юбилейни медалаш а ениа белгабаьхаб.

ХIанз сайна къахьегаш шийн декхар доагIIеш бесе дикка кхоачаде чIоагIо ях а тха торгови болхлой эррига а коллектив.

В. АХИЛЬГОВ, МалгIабикерча ОРС-а начальник.

Сунжера кооператораш

Шоай цIейна диканa къахьегама толамашца накъабьяьккхаб тха райпо кооператораш.

Хьалхарча ах шерара товарооборота план 6437 эзар сома лаьрхIа яр тхо. ХIаьта оаха из кхоачашъяр 6490,1 эзар сома. Цу юкъе бах цIена пайда 230 эзар сом ба (план — 203 эзар сом).

ТIехь-тIехьагIа чIоагIлуш, шерлуш латт кооператорий хахамара бухаш, хIара шера дукхагIа дул пайданаш. Укх шера ялх бетта пайда юкъе 400 сог оза лаьнна план яр тха. Цу юкъе хьачубьаьхараш 600 совгIа сог ва. Иштта тIеххьоачашъяьй вай Iоалу задани а.

Ийдархой хьашташ кхоачашдара балха культура лакха лоттаеш тха дукхагIболча приалавка а снабжено а болхлоша.

Из гучадаргда Карабулакерча кхачан тика чу дIачувьаьнчоа. Дукхахча хана дена дика къахьегарах «Советски торговле отличник» яха цIи лелаеш а цу тика заведующи Шамардина Ольга. Иштта продавецa сий лакха лоттадеш ба Первомайскерча боахамо тика чу латта Албакова Хьаса, Нестеровски универмаге когагIирсен трикотажни отделера Калачева Зинаида, Сунженски централни универмага болхло Свиридова Мария, кхыбараш а.

Тха районерча тикашка вIалла а бац шоай болх бе бокъонца кийчбалакза бола нах. Халдаьза уж кийчбеш а райпо вIаштIехьаьяьа ялх беттара курсаш. Укх денощка а эргIанара выпуск ю пар. Торговле болх бара бокъо луш 30 сага свидетельство лургья. Къахьегама лакха толамаш доахаш, шоай болх дика бовзаш нах ба уж курсаш йистехьачул тIехьагIа хIанз районе тайп-тайпарча юрташка болх бераш. Царна юкъе дукха ба шоай говзал кхы дIахо а лакхъяр дуьла техникумашкен институташкеи заочно дешаш.

Ийдархой хьашташ Iалашдеш бола нах дукхагIа хиннебар аьна новкъа бац. Шоарта хьабе болх бе царна, хIанз валча нахьа хьалторо, культура айяларга хьежжа шерду райпо боахам, дукхагIа кьелл нах бу точкаш, тикаш. Укх шера Карабулаке болх бе йолаеннар сайна универмаг цхьайолча гороле а хилаш юрта меттел. Доккхал ду бахача наха цига хьайийллача книжни тикаш я.

Эргадуллаш, хувцалуш доагIа тикай поай сибат а. Таханарча вахарга хьежжа хозйий тоаш уж. ДукхагIйолча тикашка керда хоза оборудовани оттае доладеннад тхо. Первомайскерча тикашка дIаоттаяьй из хIанз. ХIаьта укхазара дIадоладеннад тхо самообслуживание хьиеае нах бе а. Кердача, паргIата йолча оборудовани торо хулийт из болх дикагIа вIаштIехьбаккха.

Партен правительстван тхона хьалхашка уеттаду декхараш за—советски сага хьашташ дикагIа кхоачашде яхаш. Из декхар кхоачашдегIерт тхо.

Л. ЛЕМЕНТОВА, Сунжерча райпо экономист.

НАХА БАРКАЛ ОАЛ

Дукхахча хана дена торговле дика болх беш хьавоагIа Албогачиев Захара Iалаудин. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара ЦIей деддеш юбилейни медаль елар цуна.

Укх денощка тхо хилар Iалаудина болх беча № 66 йолча кхачан тика чу. Кедай лел махбечуш кулгаш, Iиморза де багара доала дош. Раьза болаш дIаух ийдархой.

ДIакхайда хьаьаргдолча кьальул жалобайн предложенейн книжка. Ийдархоша даьча йоадоште юкъе махбечоа дукъала яздаь хIама дац цу тIа. Дешаш тайп-тайпара диле а чулоацам цаI болаш да ийдархоша Андреевас, Шониповас, Кравченкос дувцар: «Иттех шу да со укх тика тIа ухе. Массаза а хьанна фу эш хьожаш, хьо раьза волаш дIаваьхийта хьожаш хиннав нов. Албогачиев».

Товар хьаьша водича хана дукхагIа эшараш дIаяздаь доле книжки хул Iалаудинага. Иштта хьаккухьа товараш дукха ахкаа тиха чу. ДукхагIйолча хана 110—115 процентага дIакхоачаш хул № 66 йолча тика товарооборота процент.

Цахададаш дегIаухa ийдархой хьашташ кхоачашдара тIалерзадьда Iалаудина шийн деррига хьинар.

М. ТУМГАЕВ.

ДУКХА ЕЗА ТИКА

ДагадоагIа 7—8 шу хьалха Назранерча культмаге дIачувьаьнчача сага бIаре а хьежаш де хIама доацац, саготтена ях сана, латташ хулар продавецаш. Хаьадхьалха дIакъайллача, тIехьагIа хьайийллача ладкъаш, оарц доаккхаш сог хилацар.

ХIанз кхыча тайпара да сурт. Дийнахь серралца цхьан минута дIаоттa, кулг сацийта мукъа вац укх чу болх беш вола кхо сог: тика заведующи Богатырев Султан, продавецаш Барканхоева Малякат, Имаркаев Юсап.

ВIалла а ца хиннача тайпара дукха хул ийдархой. ХьалхагIа хIара кIиран цхьан дийнахь дIакъоалар на. ХIанз цхьаьккха мукъа дe даь хьалхагIа делкъейна цхьан сахьата дIакъоалар, хIанз цхьан минута къоалац.

Укх тIеххьарча хана скользящи графиках къахьега болабенкаб уж. Нах чIоагIа раьза ба, къаьстта районa юрташкара хьаухараш.

ХIара шера айлу тика оборот. ХIанз юкъера ларьхIача хIара бетта 26—27 эзар сома мальха кIимаш йохк укхаза. Задани тIеххоачашъю.

ХIанз укхаза хьебенаб а алалехьа дIабодабу гитара, баян, аккордеон, кхыйола хьалхагIа вIалле дага ца йоаш хинна инструменташ. Уж а тхона яхаш наха яьча заявкай бIарчча пачка хьаьеккхар сога тика заведующе.

Айлуш латт наьха музыкальни безам, вахар дикагIа, хозагIа ме хул дего дукхагIа сатувс сакъердамга, салоIамга.

— ЧIоагIлуш, айлуш боагIа наьха спортацара безам, — ахаш дIахо дуви Султана. — Дукха ха яц йоккха моттиг дIа а лаьца тха тикача велосипедаш латтта. ХIанз хьа де даьккхаш цар укх чу, Iа мелла дукха йоах.

Наха эшаргдолча хIамах хьалхаза а сакхет ухкаерча продавецай.

— Хоа ткона йоах. — Султана, — укх денощка тхоаш долчча эггара бехктокхачегIа, дукхагIа гIуллакх ийдархой тхоай тика чу аха болалургбеlга.

Дешархой ба из бушараш. Цудухьа уж тIаэца хIанзалехьа кийчо ю укхаза Дешаре дарна мел эша хIамаш Iалашъяь бале боаш тика болхлой.

Цхьаккха а ла белгалдаккха дезаш. Шоашка хьадена товара дикал ца йойташ ийдархошка из дIакхачийта гIерт тика болхлой, хIаьта шоашка хьадийтар во хилча оарц а доахх. Телевизораш, радиоприемникаш хьеш йолча вай мехкарча цхьа тиккаьх заводашца бувзам лоаттабу тико. Дукха ха йоацаш Воронежерча «Электросигнал» яхача заводера кIезага болх бича талхангIола 7 телевизор ера тика чу. Бакъда, мастер а воалаваь бокъонца из хьажийтача ду тайпара доархIам бола хIама йохкаш Iаьдал дац тика болхлой. Тхоай чотах уж тоайта раьза да тхо. ХIаьта нах боаиш эша оатхалаш чу а йохкаш посылка а кхоачаргьа шута, аьнна цу заводера письмо дала ца реклампеш яйио тика заведующе Богатырев Султана.

— Оаха дIадехкача товарах кхоачамбоахар гучадаьча тхоах бехк боакх ийдархоша эггара хьалха, — йоах продавецаша. — ХIанз дьлча тхо да из царга доахкар.

Шоай балхах, декхарех хика кхетаи, опыт йолаш нах ба цу районa культмаге къахьегараш.

М. КАРАЕВ.

ГОРОДАША—ЮРТА

ХIара денна чIоагIлуш доагIа Грознерча предприятешен организацешен республика ахархошта лоаттаду шефски новкъостал.

Грознерча вастоно - бутылкоони заводо вракеца кормовой витамини доккхан делаеча боахамашка боккха пайда ийбеш я. Укх шера ялх бетта плана совгIа 60 килограмм из баьплаяа препарати дукха доахина дехка дрожжаши кийчдаьа заводо. Цул совгIа хIара денна колхозашка, совхозашка, хьайбашта доакъара хаьрхIа бIаьш тонаш бердa а дIаухийт.

«Грознефтехимремстрой» треста № 3 йолча гIишлои-ремонтни управлени колектива новкъостала реконструкци а еш болх бе йоладийтай Грознески района Ленина цIерагIча колхоза хьайра. Горячеисточненски совхоза шефски гIо деш а кIоарга тоххема буруь детта Терски контора коллективи Грознески ремонтно-механически завода болхлой. Бурувдеттача контора — автомашина ремонт, сварочни балхаш ду дукха турбаш, канаташ дIаяхьийтай цу совхоза лаьрхIа. ХIаьта заводо хьайбашта лаьрхIа доакъар кийчду автопоилкаш, емкосташ, кхы кийчдаьа. Иштта цу совхоза къахьегамхошта лекцеш докладаш ешыш а хиннаб заводчанаш.

Цу тайпара доттагIача хоало хьинер лаьхдеш къахьегийт совхоза болхлошка.

В. НАТАЛЬЧЕНКО.

Кердача толамашка

(Чаккхе. Доладалар 1-ча агIо тIа).

..... тешшаме кхоачашъяра хьалхара инженерно - технически болхлой, участкай начальникий, мастерий, хIаьта иштта бурувдеттача бригадай а бехктокхам.

Парте обкома бюрос «Грознефть» объединене (нк. Назаров, Самофалов), «Грозгазстрой» треста (нк. Нужный, Горшков), Нохч - ГIалгIай гIишлошъяра управлене (нк. Чудаков, Воронович) кулгалхошкара а хIаьта иштта промышленни предприятейа гIишлои-монтажни организацейи берригча кулгалхошкара а хьадийлад промышлени гIирсаш дера, СССР мехкдаьтта доахача, газовa промышленноста министерствашка 1970 шеран дIахорча пятилеткаьен (1971—1975 шш.) кийчъе мероприятеш а 1970 шера 6 феврале КПСС обкома бюросе Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советон бах соцам а тешшаме кхоачашбара хе дезар долга. ГIирсаш хьадеча иштта къахьегам вIаштIехьбоаккхийта тоаьара эффективни гIулакхаш чакхдоахийта а уж гIирсаш бизарча боарме болхлой низаца, транспортаца, механизмашца, хилахза эргIоацача гIишлой материалашца Iалашдергда.

Балгалдаьккхад. Нохч - ГIалгIай гIишлошъяра управлени «Грозгазстрой» трестон мехкдаьтта промыслаш кийчъяра, мехкдаьттен газ гулду коллектораш, трапной установкаш, газ чакхйоаза предприятеш, хIаьта иштта культурно - бытовой объекташ а мехкдаьттахошта чуIе цIеной аза а хьалъяра деча гIишлой-монтажни болхий боврамаш дизза кхоачашдеш ца хилар. Валдий график хIара объекте тешшамо кхоачашъелга цергара хьадеха.

«Чечингражданпроект» института кулгалхой (нов. Липей) декхаряйла ба 13 ди даладелхьа город Грозне кхоалагIча микрорайонерча 70 а 100 а квартира йолча цIеношта прейскурантегIа кердача маькацца сметаш юха лаьрхIа яха. Октябрьски района профтехучилище хьалъеча районера мехкдаьтте провод яралкхара проект, Старопромысловски шоссена реконструкци яра сметаш оттаьа.

«Краснодарнефтепроект» яхача комплексни проектировани института Грознески отдела кулгалхой (нов. Анухин) уйла тIаерзаьй мехкдаьтта доаха промышленность дегIайоаллара хьалъе езаш йолча объекташта проектно - сметни документаци шийн ханнахьа оттанизен дIакхлизве хилара.

«Чечено-Ингушснаб» яхача конторера управляющега нов. Егорова тIадкллад бурувдеттаца организацешта керттера материалаш — утяжелитель, цемент, хьу, химреагенташ, кхыйола материалаш «Грознефть» объединене беттабетта уттаеча графикашка хьежжа шоай ханнахьа телара де дезар делга.

КПСС обкома бюрос КПСС Грознески МалгIабикен горкомаш, Октябрьски, Старопромысловски, Ленински, Сунженски, Надтеречни райкомаш, юкхьанцера партийни профсоюзни организацеш декхарийла яь республике мехкдаьтте доахка промышленность дIахо дегIайоалларa КПСС обкома бюросе Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советон бах соцам кхоачашбара лоаттабу тIахьожам чIоагIбе. «Грознефть» объединене гIишлошъерашта мехкдаьттахоштен юкъе беш бола массово -политически болх тоабергбола гIулакхаш вIаштIехь а даьха, цар низаш республике мехкдаьтте дукхагIа дахаран газа утилизаци яра, промышлени объекташ, чуIе цIенош, берийн культурно - бытовой здании шоай ханнахьа эксплуатаце дIаялара тIадерзаде.

2 август—машиннаькъахой дерригсоюзни ди

Дика накъабоагIа

«Кердача толамашца доаергда вай машиннаькъахой Ерригсоюзни ДиI» — иштта къаьхегаш шоай цIейна накъабоагIа Грознески тепловозникаш.

Кхомбара тIехьа московски тханихас М. С. Иванинковас дIадоладаь гIулакх дег раьза хиина хьалa лаьца юбилейни закиисти къахьегама вахте а этта мухьаш дIа-юха кхахьара пхе шера цхьа 7 ноябре кхоачашъе дош деннад депо машиннаькъахоша.

Юбилейни шера хьалхарча ялх бетта локомотивни бригадаша дIакхийгай беза мухь тIабола 850 поезд, планал совгIа дIайихьай ах миллион тонн далкьа боахама грузаш.

Дизельни доагора кхомбара яхье баьхача машиннаькъахоша ю кхаьхь Грозный—Прохладная участке 400 поезд дIайигаллен Грозный—Махачкала участке 350 состав дIайигаллен.

Укх шера дика болх бу пассажирски тепловозаш лелавеча водителаша а. Графиках пассажирски составаш лелаяраа совгIа цар тIехьакхеный графикагIа хьина бIаьш поездаш. 120 состав Грозный—Дербент, Грозный—Минеральные Воды маршрутагIа кхоаьхьча догораца дIайигай.

Грознески тепловозникаша кхоьйй 40 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, паччахьалкхена дукха кхыбола пайда а баьб.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна хьржача яхье дика толамаш дахарех депо коллективана еннай КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума, республика министрий Совета, облсовпрофа юбилейни Сийлен грамота, республикански сийлен Доска тIа яькхай. БIаь совгIача болхлочоа, инженерно-технически болхлочоа гIулакхерча сага еннай юбилейни медалаш.

Шоай декхараш дикка кхоачашдеш бола, болх цIена, дика беш бола дукха нах ба депо. Яхье хьалха латтарех ва Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутат Иванов Николай. Цо кхадаьд 16 тонн дизельни доагор, наькъа оравальча 15 сахьата тIехьакхеш хиина пассажирски поездаш графикагIа дIакходача яь кхачийта важача. Изза доагор кхоадаьд пассажирски поезда машиниста Ильясов Ильяуса а. Планал совгIа пхи эзар тонн мухь дIа а хьош 8 еза етта состав дIайигай тепловоза машиниста Зинченко Ивана. Иштта дика къахьег машиниста Беляк Вениамина, Маслов Владимира, Потемкин Геннаде, Крипов Василе, Авилов Ивана, кхы дукхахчар а. ДIайха дош на оалаш Iе йиш яц ремонтни цехий болхлоех а. Царех тийша да локомотивни бригадий гIулакхаш. Укх тIеххьарча хана къаьстта дика къахьег механически, автоматни цехий коллективаша.

Машиннаькъахой цIейна дика накъабоагIа заготовительни цеха болхлой. Кхомбара йолча ерригача резервех пайда а эцаш ер шу доладелча депа 6533 сом ахча кходадьа пар. пох 3 эзар сом кхомбеш материалаш дIалахийтара чотах а ходеш. ДукхагI долча даькъе из де вIаштIехьдаьккхад локомотивий тиньенна оатхалаш юхаметтаухтаярах.

Массанена а хьокхам телаш къахьег цу цеха слесараша Хажиев Аьхмада, Назаренко Михаила, Ширигин Анатоле, Вахтин Павела, Иванов Михаила. Цар хьурнат ду материалий, лертгIа доалду хIара гайкана, шплинта.

Кадрови болхлоед дукха тIехьа ба бусаш хьабоагIа къона болхлой-комсомольцаш Ахмедов Сергей, Кожевников Игорь, Георгиев Олег, Агаджанян Михаил, Овчаров Николай. Царех хIаране 120 процент кхоачашъю денна норма.

«Дошо кулгаш» доле говзанчаш бал слесарех Халим-Мурадов Хас-Мохьмадах, Марков Олегах, токарех Аветисов Андреях, цIаста пхьарах Ноуранов Шедидах, аьшка пхьарах Сергудеев Николайх, кхычарех а.

Шоай цIейна дика накъабоагIа депо рационализаторашн изобретателаши.

Цу даькъе кIаьшо дукха хIамаш карагIдаьйнах. Рационализаторашен изобретателашен новкъостал ду локомотивашта ремонт яра технологи тоаечеи цунга хIадоар чухьнахь доаккхачеи, халача балхашта механизаци еча, керда болх эттача боакка приспособленеш хьаеча.

Укх шера депо балха юкъейихьай 66 рационализаторски предложени.

Цхьабакъда, из оалаш Iе йиш яц кхоачамбоацарех а. Къаьстта теркам тIабахийта безаш да локомотивашта ремонт елга. ХIанз а пийсау из во ю моттигаш. Из бахьан долаш наькъа араьнна машинаш йоаш а шоллагIа ремонт е езаш а хул.

Цудухьа тха керттера декхар да балха новкъа мел яр цIендаьдIадаккхар, производства ерригача резервех кхетамца пайда эцар материалаши доагори кхоа а беш кIаьхийтар, къахьегама ресарле лакхъяр, производства культура тоаяр.

Грознески тепловозникаша дегIе гIоадьенна тIаьйцаd КПСС ЦК июльски Пленума решенеш, КПСС XXIV съезда хьалъехьара КПСС ЦК Пленума хоам. ХIанз уж доархIаме партийни документаш Iомадеш а берригача болхлошта дIалоаийтаи а да тхо.

А. МАТВИЕНКО, Грознески локомотивни депо начальника заместитель.

МЕХКО ЧIОАГIДАЬР КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

ХАЛКЪА ЛОIАМ

КОММУНИЗМАГА хьош болчу новкъа вай когех баргал ётташ, новкъарлеяш ен долу шордаьнна гIуллакхаш чIоагIа кIордадаьлла къахьегамхошта. Из аштта хилар геттара дика хьаьжок укх шера из долу хуьцаш вай дукхача юрташкахь хиннача сходаша а цу сходашна массаре а цхьан бартагIа даьле къамельнаш а.

Дукха хIама дагадохийт СолтIанча, ТIой - Юрта, Долакха-Юрта, СурхотIа, Наьсаран Буро, Алхасте, Галашка, городе Назрань, аштта кхьча юрташкахь хиннача сходашка наха дальча къамельаша. Халкъа лоIам ба шар цига хьайкабаьр. Цо безам оттийт дахаран а декачох а доша ала. Цундуьа къьаьста дика дe «Серлаьо» газета ший оаглонаш тIа «Мехко чIоагIдаьр кхоачашде деза» яха керда рубрика хьеслар.

ХIана вай махка бахача вахах дукхха а дукхагIбараш Советски кешна хьалхейна, дIахача пачалахьа заман шорча «сибат» шоашта бIаргалоаьза вах ба. Тахан, вай чуйина коммунизм шоакъаш доахача хана, царна ахьметтеи дага хьца а хала да шоаь дьй мел хала бахаб, мел боьршо бахьаб, цар мел доккха Iазап лайнад. Лаьтта дацар. Дешар хацар. Боккъо яцар. Къьаьста халача хьал тIа дар цу хана вайнах саина доьа кагий къамаш.

Малх хьал а хьийтта, баьдача баьсах сийрда ди хулаш санна, из дерриге хуьцаделар сийлахьвоккхача Ленинга хьалхале а болаш Октябрьски социалистически революце хиннечул тIехьагIа. ТIаккха берригача мехка доаь къахьегача нахага кхьачар, хIьаьта уж, ха йоа а из еш, шоай дахе тоао чуийра. Вай советски наьха цу бахха тIа дерриге дуне шицдоаккхаш къмаьхал а дьнкай.

Йоккхачен наз болчаш социалистически Даьхнах зIамига цхьа дакъьиг мара дац вай хьамсара Нохч - ГIалгIайче, цхьабакъда, доаккхий да укх тIеххьарча ах бIаь шера вай республике хиннаунцанаш.

Йоарх1аша къайладъха яьдача массеча аренашка хьахийнай керда городаш, проммышленни предприятеш, цхьаь-цаI электрически лампа ца кьгача мехка ший дерригача сядкъашна сигале лаьтта ача санна хеталуш массанехьа йоагаш гу «Ильичан лампаш», вай дега ма хетта беркатах тоаделна укх колхозий, совхозий кхаш, тIабийраза шоай сийрда кхоане хьалъеш боахк зэараш къахьегама турпалаш.

Советски хана вайна дуденнарашта юкъе херттерчарех дархIа йиш йолаш да цу юкъа наьха сахьетам чIоаттIа лаьхбалар.

Цхьабакъда, карагIдаьннара- ша мелла доккхий даьн а, цхьаддаболча, наьха саьхетам чура хIана а дIадаланзе да кхачача замах юхедиса шорча гIуллакхаш. Урдош доахаш, мехкарий удабеш, низагIа наьре ухийташ, йийгаш деша ца ухийташ, кхьча наькьашка кхалнаьха боагьаш теIаеш, саг вийнача сага Iардалга доаттIаш дола таIазар а ца дайташ, ахчах пхьенаш дуташ, цу таймара кхьдола гIуллакхаш деладеш «кхалаш еш нах ба вайа».

Цу гIуллакхех дукха дийцал, шоай дукъе уж кхы мертагIдаха эшаш. ХIана херттердар кхьакха даьоий вахарора уж эра яхa гIуллакхаш цIендаь дIадахара фу да ..

Партийни, советски, комсомольски, профсоюзни, кхьча общественни организацей, аккалаш, къьана а къона а, кхал а меIа а вах къье а болаш комиссеш херцай митингаш хиа-хиннача моттигашка. Цу комиссешта тIадиллад дIахача замах юхедисача вочa гIуллакхашта духьала лоаттабеча къовсама доал делга. Цхьабакъда, аштта уж комиссеш харцарах чакхбоалаш бац из болх.

Эттара хьалха хоалам болаш тоабе беза нaха юкъе беш бола политически, агитационни, культурни болх. Шоай юрта колхосе, совхосе, предприяте хиннe хIамаш кертагIа а доахаш, тIехьадиса зуламе гIуллакхаш леладеш болча бахха шераш а йоахаш кахина даст-даста къамельаш де деза партийни а советски а организацей гуллалхоша, наха шоай митингашна хержача комиссей председателаша, кхьчар.

Воай кара мел йолча торонех беза пайда а эцаш доаттаба беза тIехьадисача зуламерча гIуллакхашта духьалара къовсам. Цу къовсаме Iалаьмате боккхача доарх1аме к школаши хьехархой коллективаша, хIана аьлча, цариа тIадожаш да зIамиге долча хана дето атеизма уйлаш бераш хьалкхеделга.

ДIахача замах юхедисача харцахьарча гIулакхашта юкъе атгара шорчагIа дарех наI да дукха кхуьлилга. Цхьабакъда, из гIуллакх хьаллоаттадара алхха меIа нах бехке бeлга нийса дац. ШоллагIа сесаг йоалйеча, кьонахчаь дукхагIа еш, кIезигагIа бехне яц сесаг, а бераш а долаш из волга шийна ховшийтьа в цунга маьре йода кхалсаг. Уйла ел шоай: фу юхь из йола хь! Наьсарен Бурочe хиннача къахьегамхой сходе цу хьекьехьа геттара нийсе а эла доагIача таймара дорхе а аьлар цу юртарча школа хьехархочо Фаргиева Лизас. Цо йоахар:

— Эхь дайна, цхьаккха хIама бе доацаш хет сона цу таймара маьрал ду кхалсаг. Из санна саг ацaй цу кIалхаръяр, цуйна санна дезал, цIа дезаш снаций из цига?!

Гаргарча наха, а юрто а эхь кхайкаде доагIа аштта маьрел деча кхалсага.

Кам хьалха а, Ийаге воал, Иоа, цхьан йоасаро ... тох ... йоацача ... йоIах. ТIаккха цу дийнахь ... дoаз! из йоI. Дер... кьлий сий хоаде а кхоачаш болаш йо... хаьр харио я из.

Таханарча заманца тоаш доаца гIуллакхаш хьаллоаттадаь из йош, дукххача хана деха халкьо лаладеш хьадоагIа дика, хоза, сакъердаме гIуллакхаш ... гIерт тIехьабиса нах. Царех наI да вайнаьха ловзар. «Саг йоадейоагIача — ловзар, саг ... таьзет» — аштта наха вай ... я дахь да ...

Сона шаьра дагадоагIа ... йоагIача моттиге, сейнача ба ... доккхий ловзараш йитта. Цу ловзарашка пхьатарра дакъа лоацаш хулар боккхий а, кагий а, кхал а, меIа а нах. Массанехьа а боккха ... болар аштта этта ... бaзa ... ловзараш цига ... юкъера дог-безам.

ХIана наггахьа мара нийс... хац цу таймара ловзар оттаи моттиг. ХIана? Вай кагирхоша ... а кагийта доза а, ... сагьердаш ца безарах доаий-дишц? Дац. Сона хетаргахьа, юрташкара партийни, советски, комсомольски организацешца, кагирхоша шоаш из гIулакх тесса дита бахьан долладь да саг йоагIа ... йодаь моттигашка ловзараш цIенига хилар.

МоллагIа цхьа сагото тIа а ухавча боахаш тIа ... хьа да ... дочa дарглоаша ... де ... вош вис сaг гонахьара нах цхьоаггIа вIашагIа а кхийте, «балхий» а бийа, хьалхе паргIата воаккхаш Iаьдал хинад вайнаьха дукххача хана ... Фу хургла вул дикагIа?! ХIана лаьгIлуш доагIа из хоза гIулакх а массанахьа могадичех тIа-тIа дукхагIа доаржалчен бакъахьа да.

ДIахача замах юхедисача зуламерча гIулакхашта духьалара къовсам еррагача общественно, сто цхьатарра дакъа ... а лоацаш лелаба беза. Цига доаца хьалхотта ... дIахьедаргIа ... къахьегамхо.

Доакха а белхтоахаш а дехкар тIадож цу даькъе вайнаькха писателашта. Водар, эше дар гучадоаккхаш а наха гоамдаш а, дикадар, тIехьагIа беркат дардар довзийташ а цунах наьха безам болийташ а дукхаь а пайдие гIуллакхаш де йиш йолаш ба уж. ВIалла шекo яц, массадза а санна, из лоарх1амера болх чакхбоаккхача а бокъонца бола парте гIончий вай писателаш хургхилар.

Халкъа лоIам кхайкабаш да къахьегамхой сходашка тIайдаь соцамаш. «Мехко чIоагIдаь хIама тIаэцаш воаца саг мехкаца вац!» — аштта йоах общественносто, аштта я къахьегамхоша еш йола кхал, аштта ба цу даькъера халкъа лоIам. ХIьата из кхоачаш хила а беза.

ОСМИЕВ Хьамзат,
писатель.

ТОЛАМИЙ НОВКЪА

«Къахьегама резерваш» яхача ДСО хьонича призера Ильясов Оалхазара никъ хIанзза мара дIаболабеннабац вла йиш я. Цхьабакъда цо хIаьзза а спортани толамаш даьхад. Цох дика спортсмен хургволга хайра цу сахьте опыт йолча тренера Багаев Дегена из шийна 1967 шера занятеш тIа бIарга моаьйитте а.

Бер доло хана борешца юртал ... баха, ба тIа кIалтохаргах берашца летар ба.

Ха дIа ме йода аштта кIалтохаргах летача вотвуалар кIаьнк. Цунпе кIалтохаргах лата лоархIабиар дукххабарец. Сиха дIахьар бера хе, кIалтохаргах берашца лета цун, болча безамах спорт езера безам хилар. Юххера а заслуженни тренера Багиева кIалтохаргах летача хIувса тIа нийсвир Оалхазар. Ший лоIаме кIалтохаргах лета из Iомаве волавелар тренер. «Ший лоIамера къовсам — из маькара, кадай, тIах аьнна, де лезар чехка кхетадеш, лоIам боккха болаш хилар да»,—оалар цо.

Хан-хьинахьа ечa тренировкаша, дика уйла а яь, массе оагIорахьара еш йолча упражненеша, кIувса тIа кIалтохаргах летара анализ гучадоахар хургволча геттара дикача бореца сурт. ХIьата шу даьлча хьахилар результаташ — Ильясов Оалхазарах кагийча каха юкъе Нохч - ГIалгIай АССР чемпион хул. ХIьата цул тIехьагIа «Къахьегама резервашка» гIолла РСФСР-е хьалхара моттиг яккхара эттача яхьашка призер хул цох.

1970 шера июнь бетта городе Орджоникидзе дунен хьезза чемпион волча Алиев Iаьлий ... лоа дунен халкъашта юкъера турнир хул. Цу ... хахах къоначa спортсменаш вахаре дунен халкъашта юкъерча класса школа хилар.

Дунен халкъашта юкъерча турнире городе Орджоникидзе баьхкабар Польша, Болгаре, Азербайджана, Украина, Туркмене, Белоруссе, Армене, Дагестана, борецаш. Цу турнире Нохч - ГIалгIайчен сий лорадаш вар Ильясов Оалхазар. Цун доаьл долаш цига кIалтохаргах латаш 16 спорта мастери кхо кандидати вар.

Ильясова товза эшабу Польшен Болгарен борецаш, цул тIехьагIа из кэтвоал Украина спорта мастерал Давиднал. Лоашача хана эшаву Краснодерера Шевчук. Дагестански спорта мастерца Умароеца кIалтохаргах латаш Оалхазара хьахьенхар йоккха техника, къонахчал, котталара тIаккхача цун бола боккха лоIам — шийна тренера Багаева мел Iомадар. Из хала латар чакхдоал Ильясов кот а волаш. Европа призерца, Советски Союза чемпионаш Насуркаев Аминалаца летача мара яьхара хьалхара моттиг ... Оалхазаре.

Ишт... хи... Ильясо... дунен халкъашта юкъерча турнира призер. Къоначa спортсмена никъ геттара дика дIаболабеннаб.

ХIанз тренерски болх беш ва из. ЧIоагIа технически кийчвеннa а товзал йолаш а хиларо йиш хулийт цунга шийна опыт Iомалуш боагIарашта дIала. Цун спортивни секце дукха ба дика учеником. Уж ба Лабазанов Адам, Бекаев Салаудин, Гациев Темершан, Дидиров Муса, Алиев Ахьмад, Батукаев Мольмад, кхьбараш.

В. ИВАНОВ,
хьехархо.

КЕРДА КНИЖКАШ

Укх деношка Нохч - гIалгIай книжни издательства кепа а теха арсий меттала араяьнаш да Ерколиева, Чувала, Шелякина язаь «Нохч - ГIалгIайчен Гудермеса шаьрача арен зоне комсаш лелор» яха брошюра. Комсаш лелора 15 шера зем боаккхаш Iайна опыт вIашагIтохаш, республике дIахо йоача хана комсаш лелаенга дегIадоаладара йоаккхий проблемаш къоастаеш яздь да из книжка.

Комсаш лелаерашта юрта бовхама цу даькъа специалисташта доккха новкъостал дергда цо.

Иштта арадаьккхий да эрсий меттала язаь Нохч - ГIалгIай АССР культура министра В. А. Татаева «Парте тешаме гIончий» яха брошюра а. Цу тIа доацца дуьш Советий Iаьдал латтача шерашка Нохч-ГIалгIайчен культура дегIаяхарах, республика культпросветучрежденеша къахьегамхошта юкъе баьча балхах, тахан царна хьалхашка латтача декхарах.

Ч. ЮСУПОВ.

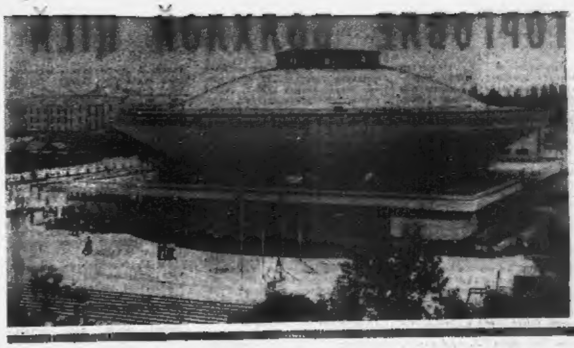

...— АНДОХК

Стационарни цирк хьалйийлад Краснодаре. ХIанзарча хьагIнта зe зоаьара хьаьгIьаь йийчь а 2 эзар моттиг йола дIаьа. Артистийн эрителашкан чIоагIа паргIато хургйолаш ... Кондиционерш фо лоттаду устоноваш а шита.

Р. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИПЛОМАШ ХЬАИЙЦАД

Вай республика кооперативни организацей дукха болхлой лакхерча дешара заведенешка заочно дешаш ба. Торговле болх бара тайп-тайпара товзалаш Iомаю шар. Дукха ха йоашаш тайп-тайпарча городашка дипломашта защита а ь цIабаьхкиб торговле болхлой.

Иштта Ростовски халкъа боахами института экономически факультет яьккхай респотребсоюзе экономистадла болх беш йолча Евтушенко Галинас. Грозненски горкопторга воккхагIволча бухгалтера Якубов Шамаси респотребсоюза воккхагIволча инструктора Апостолова Аниася Московски кооперативни институте, паччахьалхен экзаменаш дIаелар.

Респотребсоюза общественни кхачан отдела болхлочо Изнаурова Айсаиа а хьайицар инженера-технолога диплом.

Цу таймара итташ торговле болхлой ба укх шера дийша йисте а ьина тайп-тайпарча торгови организацешна къахьегаш.

С. ТИМОФЕЕВ.

БЕРАШТА СОВГIАТА

Из кьонерство берашта совгIата еший Кирова цIерагIча ... станокашъеча заводa профсоюзо. Цун шиь а ... территоре ... бераш а ший ба ший закойаш а да, традицеш а я.

... хьалхаге, ... клубе «Школьник» яха кинотеатр вIашагIделлача хана. Бераш укхаза зонтелаш хиина ца Iеш, кинотеатра бизза болх дай ба. Шоаш къоастаду, малагIча фильмашка хьожаргба, шоаш доак белеташ, залерче порядка хьеж, аппаратне дежурнеш хул.

Кинотеатро гIулакх ду городерча 11 школана. Хаьашка хьежа да кинош «Фьылгий кхеле» яха сери, масала, эгара кагегIчарна лаьрхIа а. «Революце къона турпалаш» — 4—7 классашкарча дешархошта. «ТIемашка хьаьнина комсомол» — лакхерча классашкарна.

Школьникаша безамен сакъердамеш дIахьо ца шоай кинотеатре. Сеансаш дIаболадалалехьа наьаш хул цар налеш дикагIа хьан оал, декламацеш дикагIа хьан еш, литературни, математически, кхыйола викторинаш дикагIа хьан оттаю хьожьаш Каст-каста бераш долча хьошалгIа ух боккхагIбараш — городера сий дола нах, къахьегамен гIеьнийа ветеранаш, мал дуьне шоай валараки къахьегамахь. профессе малагIа хержача бакъахьа я хьех школьникаша.

Александр ПРИХОДЬКО,
АПН корреспондент.

Кхы а дикагIа къахьегаргда

Старогрозненски тохкама кIоарга буруваеттача конторе дикагIчарех лоархIаш а опыт йола мастер Кротов Георгий Степанович верте латта бригада. № 700 йолча скважине 3101 метр бурув а тохаш 7 бетта заданехкоачашъяь баьннеб бригада болхлой. ХIанз 12 яьйнош обсадни колонна Iочуйохийташ ба уж. Халеш чоалхаеш бола из болх хьовзам ца хулаш чакхбоалаш латт.

Кхомбеш реагенташ, кхыйола материалаш дIаэцкийтарах 120 эзар сом кходаьд цар.

М. ГОЛЬДИНБЕРГ.

АНГЛИЙСКИ ДОКАШ САЙЦАЙ

ШоллагIа кIира доладеннад Англе докерша дерригача къамай юкъара — 1926 шерарча гIоръьннача стачкал тIехьагIа шоллагIа йола забастовка Англе докераша хьахтайкайича дена.

Укх деношка Тилберерча — къулба - малхбоален Англе йоккхагIчарех цаIаш йолча докашка хилар со. Меттахьа ца хьош литта кранаш, хIанзална сиина нах ца лелаш йоассашна пиреш, Iо ца доассадеш шоаш долча таймара латтайса Iалаьмате доккхий кемаш, оагIошка хьалдийтта забастовочни комитетий кхайкарлаш а долаш йола пристанашка йита контейнераш. Тилбере бода никь шо а бер массазарчоe тара боапаш. Баккха дийнахь шинна а боагIорахьа вIаштIехь-тIехье укхай грузоввки моторшa арaетта тал цига eс дукха хиларех бIаргах хий ух. Цу наькъа тIара фо тахан цIена а верза а да — водителаша соцаш баьб докераш хьаллацар духьа порташкар мукьац хьa ца уваш дита аьнна 44 шу хьалкагIа а санна, хьалхеIехи докераште дече харц бехкехи йиаза а буржуазни газетий оагIош. Из, массанахьа а кхоачаш я аьнна хеталуш йола, пресса дIадахача хIпрагIа сомаьлча санна эр укх тIеххьарча шерашка английски докашка къахьегама овсерле лакхьаларга хьежжа алапеш дукхагIа хулийтилга докераша дIаийхача хана. Кепайоалув хьоаха ца еш йита гIерт укх тIеххьарче 18 бетта докераша предпринимателашца переговораш ярах хIама ца хилара а забастовка белгалонаш из официально хьахайкаале 40 ди хьалхагIа деш гучаоала йоланне хилара а факт. Докераш бехке барпа цхьакика керда хIама хац «Къамал хьал чотах шоай гIуллакхаш тоале гIерт», «Кхьарча порогах сов доккха дакъа дIадех», — уж тайпа цIогIарча летт забастовшикаш цIенхашта уйла йолаш хилар монополешта хо массаза дала.

ХIьата уж-м, белгалде ба цIенхашта уйла йолаш. «Солидара йоккха солидарность хиния дагадагIаш сона 20-ча шерашкара деш хьо ... Тилберe къьанар ... — Оаха хьаметтол пакеташ а юкаьхар, хIана аьлча штрейкбрейхераш боагIий а мича хов аьнна».

Переговораш йолаенича юхьхе администрацe хьакхайкадора, докераша яхар цхьа грамм а дIатIаэцаргдац ше, яхаш. Цхьабакъда, профсоюзаша шоаш юхаяргйоашилгах бокъонца дIакхетабаьчул тIехьагIа, клерабалара эттара хьалхара белгалонаш гучаьялар предпринимателашкара. Из вIашагIкхетар яхале хьалхагIа портови предпринимателий къамай ассоциаце лаьрхIар цу хаиналцe хиннача забастовка ерий алапеша кIезиг-дукха хIамаьг IотIатоха. IотIатоха лаьрхIар дерригa а массехк шиллинг мара дацар, цудухьа къахьегамхоша геттаро кийса кхетадир из шоаш футтарбар санна.

Переговораш юкъегIийсар. Балхаш юха дIаволаделаьа йолча хана цхьаккха къамаьл де а безам бац предпринимателий. Аьттехьарчар циналаша демагоги циниэмаи бокъонца йола «шедевраш» гойт уьл деношка докераша дIадедараш харцле гIерташ.

Цхьабакъда, гIулакх финансови оагIонах лаьтта Iац. Консерватораш Iаьдала керте ччо бутт баьннача гIолла дIайолавенна стачка цу цхьан хана политически а маIан ... а. Хоаш ца ... хорж... хьалхара ... къовсам даттача хана торе, стачкашта духьалара керда законодательство ара а дальшка белхлой болиш «культаш хьойлерсар» яхаш цкъа санна дукхаза а кхерам тIатийса хилар. Цуьнца хувзаденна хIанзара, дов эгара хьалха чIоагIагIча таймара икаш хьилареш тол хьежар санна лаьрхIар цигарча зембоахараша. Дагадоьаш хиика гIама цIалла а мичад, правительства ... доассадара бIу бoалабелга ... йола чрезвычайни положени махке хьакхайкаяр.

— Нагахь санна уклаза бIу боагIe, — хьакхайкадир митинге лондонски докерех цхьаьне Эрик Райса — вай юхасоцабергбац из. Предпринимателашцарен правительствацарен вай дов кхы а чIоагIагIа хIоаргдургда.

Докерий къовсам шерра хьалдоаш мехка а Британски гIайренаш доазонел арахьа а. Дукха ха йоашцаш гучадьниад. Амстердамен Роттердамен портовикаш, Норвеге докераш английски порташкахьа укх кемаш ца доттa аьнна сайца хилар. Бельгийски докераша дальша дIахайтад, нагахь санна эшаргхуле шоай английски новкъостий шоаш гIуллакхаца хьалломаргхилар.

«Моаркинг стара ... къахьегамхой газета Великобритане еррига профсоюзешка кхайкад докерий къовсам хьаллаьара уж тIехьехаш, уж эшар белхлой класса беррига болаш эшарг хургхилар белгал а доахкхаш.

Д. ВАСИЛЬЕВ,
АПН корреспондент.
Лондон.
(Телефонаца).

КОММУНИСТ-МЭР

РИМ, 22 июль. (ТАСС). Коммунист Ренцо ... Нель-Эмилия яхача провинце административни центр йолча цу провинце кIи лелача города марала юкахержав. Цуьна тIехь кхаьж тессаб коммунисташ, социалисташ, пролетарски цхьоагIон Итальянски социалистически парте (ИСППЕ) членаша.

Реджо-Нель-Эмилия мэра заместителалла эттав ИСППЕ хьинал Ивано Курти.

АЛЖИРСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЭРГАЯККХАР

АЛЖИР, ... июль. (ТАСС). Уахаев ... правительство цхьадоаге ... организацеш цхьайолг ... министерствеш яхараза йола АНДР Революционни совета председатела кхьиделара официальни коммюнике.

Хьалха санна правительства керте латт Хуари Бумедьен, цо шийга йитай Къамаи оборона министра пост а. Абдельазиз Бутефлика кхьча махкашкарча гIуллакхий министр ва, хIьата Ахмед Медегри — чурча гIуллакхий министр.

ВАХАРА МАХ ЛАКХБАЛАР

НЬЮ - ЙОРК, 22 июль (ТАСС). Укхаза арахьоча данех Нью-Йорка вахара мах бIоарачa хьайннача США-чул лакхагIа ба.

ДIадахача шера ... бетте ... Нью-Йорка товарний тайп-тайпара дача гIуллакхйя мах 7,6 процент лакхбелаб. Эттара дукхагIа ... квартарах, медицински гIуллакх дарах кхач хьал кхачан продукташ маьхаш.

Лоацца хоамаш

БУХАРЕСТ, 23 июль. (ТАСС). Йоккха отчетни а вычислительни центр хьайийлай Плоеште. Цо кийчъергьа предприятей балха ... гара рационально режимаш дерарна, бедах материалашх ... баь дIенкхийтарца ... информаци.

* * *

КАИР, 23 июль. (ТАСС). Египетски революце 18 шу дизаре дувзадеина лаьтта доацачa кхархошта дIалекъаргда Нила малдбоалеш къамбесаш - малхбузени даькъе тIа керда карадерзадаьча лаьттах 30000 федан (1 федан 0,43 гектар я) лаьтта, МЕН агентства яхачох, из хьекхайкадир ОАР керда лаьттах карадерзадара министра Мухаммед Ахмед Бекра.

Египетски халкъа кIий белгал ... ... лаьтташка хьаел 12 юртбоахам кооператив, цар вIашагIтоаргда 800 серга деш.

Редактор
М. К. ЛЬЯНОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

25 ИЮЛЬ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9 а 11 а сахьат даьлча болх беш да «Пионер» яха кинотеатр. 12.00. Йоккхача зале «Хургволча тIемахочун» клуба занятие. «Сверстники грозы» яха халкъа драматически театра спектакль. 15.00. Йоккхача зале кIиралдийнахьара кинолекторий. 19.00. Аьхкенара лекторий. «Iилмен аьл — лаьттан тIа саг хьакхоларах» яха лекци.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАН САЛОIЕН ПАРК. 11 а 17 а сахьат даьлча массови площадке — ловзараш, халхараш, конкурсаш, аттракционаш. 17.00. Спортивни площадке «Спартак» ДСО волейбольни коллективий яхьаш 18.00. Музыкальни эстрада. Симфонически оркестра концерт. 19.00. Кинолекторий. Дунен халкъашта юкъерча хьалех хаттарийн жоппийн сайре. 21.00. «Хьамсарча мехка гIолла» яхача темах кинофестиваль. 20.00. Зелени театре Урус-Мартана района художественни самодеятельноста концерт. Театра фойе «Нохч-ГIалгIайче-70» яха фотовыставка.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 14.00. Черноречье поселке бахача наха юкъера шахматно-шашечни турнир.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Берашта лаьрхIа фаьлгий утренник.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ЦIА. 18.00. КПСС ЦК ... Пленума материалех беседа. 18.40. Советски республикай кинофестиваль. «На курортах Азербайджана» яха кинофильм.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 17.30. Сийлахь-боккхача Даьхен тIеи тIа хинначарца вIашагIкхетара сайре.

КОНСЕРВНИ ЗАВОДА КЛУБ. 17.00. «Космос караерзеча дакъе Iилмен техникан вердадараш» ... .

... ИЮЛЬ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА. 18.00. Гражданска концерт. 19.00. Н. К. Крупская цIерагIарча культура Дворецa художественни самодеятельноста концерт.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9 а 11 а сахьат даьлча болх беш да «Пионер» яха кинотеатр. ТIема-Форда флота Денна хетадь берий утренник. 14.00. Йоккхача зале кинофильмаш хьоккаргда. 19.00. Аьхкенара лекторий. «Советски ТIема-Форда флота сийлахь никъ» яха лекци. Тематически кинофильмаш. 18.00. Духовой оркестра концерт. 20.00. «Сверстники грозы» яха халкъа драматически театра спектакль.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАН САЛОIЕН ПАРК. 15.00. Спортивни площадке «Спартак» ДСО волейбольни коллективий яхьаш. 17.00. Массови площадке ловзараш, халхараш, конкурсаш, аттракционаш. 18.00 Музыкальни эстрада. Симфонически оркестра концерт. 19.00. Зелени театре Сийлахь - боккхача Даймехка тIеи тIа хинначарца вIашагIкхетара сайре. 20.00. Художественни самодеятельноста концерт. 21.00. Кинолекторий. Документальни фильмий кинофестиваль Кьайлача театре «Нохч-ГIалгIайче-70» яха фотовыставка.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. Къоначa моряккий тIей.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 19.00. «Лаьхен магистралашка» яха устни журнал. Тематически кинофильмаш хьоккаргда.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ЦIА. 18.00. «Сага ваханна йоакхча ха вIаькъара советски здравоохранени» яха лекци. Тематически кинофильмаш хьоккаргда. 19.00. СССР ТIема-Форда флота Денна хетаь беседа.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 18.00. Кагирхой салоIа сайре.

НГНИЗ КЛУБ. 16.00. Кинолекторий. «Солнце, дождь и улыбка» яха кинофильм хьоккаргда.

ЛадувгIа, хьажа

25 июль
РАДИО

6.30 — Юрте Iуйре (нохчий меттала). 6.45 — Аьдарга. 6.50 — Ховшаге. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Серкало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачей программа. 8.22 — Амбарцу. 8.30 — Республика городашкен, юрташкен гIолла яха спецвыпуск (эрсий меттала). 8.40 — Республика городашкен, юрташкен гIолла яха спецвыпуск (нохчий меттала). 8.50 — Республика городашкен, юрташкен гIолла яха спецвыпуск (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Кавказе Iуйре яха радиожурнал. 17.00 — Торговле болхлошта дола концерт. 17.30 — Къонага эрсий меттала. 18.00 — Сенах ку хьо йийй нали яха музыкально - литературни композици. 18.30 — Школьни глобус яха радиовыпуск эрсий меттала. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ:

18.00 — Передачей программа. 18.05 — ХIинзарча хакарна сага сурт РСФСР-а заслуженни хьехархо Лебедев (нохчий меттала доккха). 15.30 — «АхбIешера летописе «1935-гIа шу». 16.10 — Торговле болхлой заказах дола концерт. 16.45 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 17.00 — Футболах йола СССР-а кубок. Ах финал. «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Киев). 18.45 — Кинонекъбархой клуб. 19.20 — Ставропольски краевой эрсий драматически театра спектакль. Кирнов. Новиков. (нохчий меттала доаккхе). 21.30 — Хьинча кинобеннарашта бола «Терем - теремок» яха фильм. 22.25 — Передачей программа. 22.30 — Документальни фильмий киножал.

26 июль
РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газетий обзор. 7.30 — «Ленинан некъе» газетий обзор. 7.30 — Ховшаге. 7.40 — Москва. 8.15 — Передачей программа. 8.22 — Шоана дукхаезача эшарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Тайпра талгIеш яха литературни передача (нохчий меттала). 15.35 — Концерт. 16.00 — Москва. 16.30 — Литературни Нохч-ГIалгIайче яха радиовыпуск эрсий меттала. 17.00 — ВIуххой ... дола концерт. 17.20 — Къоала (гIалгIай меттала). 18.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ:

9.35 — Передачей программа. 9.30 — СССР ТIема - Форда флота хетаь передача. 10.00 — ТIема оркестрий ерригонни конкурс. 10.45 — Торговле болхлой ... 11.15 — Документальни фильм. 11.45 — Лаьтта агар яха беседа (нохчий меттала). 12.00 — Щепкина цIерах долча Сумски кхачиаьлахьен музыкально - драматически театра спектакль. 14.10 — Киножурнал. 14.20 — Юрта клубе балха денош. 15.00 — Школьни каникулий деношка «Счастливого плавания» яха художественни фильм. 16.15 — «Знание» яха Iилмане - популярни кинопрограмма. 17.15 — ХIинзарча хакара саг. Кагирхой программа. 18.05 — «Нагахь санна новкъосто дIаьехие яха художественни фильм». 19.40 — ТIема ваьте тха флот яха документальни фильм. 20.00 — Кхай къахьегамхошта дола концерт. 20.30 — ВорхI ах. Дунен халкъашта юкъера программа. 21.05 — Кхоьтта гIалг яха миниатюр телевизионни театр. 22.15 — Лейне яха эстонски ансамбла концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редакторе—3-44-00; редактора зам. — 3-30-11; бахтаделанa секретаре — 3-24-30; партийни вахара, культурa, промышленносте ... — 3-42-00; Юрта боахама ... отдела—3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательстве типографи. Революци проспект, 7/88.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-24-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-00; отдела сельского хозяйства и писем — [illegible]

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/88.

СФ051154. Заказ № 6210.